

Załącznik Nr 1
do Uchwały
Nr XVI/93/2004

Rady Powiatu
w Wyszkanie
z dnia 26 marca 2004 r.

**„PROGRAM DZIAŁAŃ
NA RZECZ OSÓB
NIEPEŁNOSPRAWNYCH
W
POWIECIE WYSZKOWSKIM”**

Wyszków 2004

SPIS TREŚCI:

	WSTĘP	5
I.	DIAGNOZA	8
I.	1. Osoby niepełnosprawne w powiecie wyszkowskim	8
I.	2. Baza leczniczo – rehabilitacyjna	11
I.	3. Instytucje wsparcia	14
I.	4. Organizacje pozarządowe	20
I.	5. Edukacja dzieci niepełnosprawnych	23
I.	6. Rehabilitacja zawodowa i społeczna	27
I.	7. Bariery środowiskowe	35
I.	8. Schemat systemu wsparcia dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin społeczności lokalnej	36
II.	PODSUMOWANIE I WNIOSKI	37
II.	1. Priorytetowe kierunki przyjęte w programie	40
III.	ZAŁOŻENIA PROGRAMU	41
IV.	CEL STRATEGICZNY PROGRAMU	42
V.	CELE OPERACYJNE:	42
	Cel operacyjny 1	42
	Cel operacyjny 2	45
	Cel operacyjny 3	47
	Cel operacyjny 4	48
	Cel operacyjny 5	52
	Cel operacyjny 6	54
VI.	PRZEDSIĘWZIĘCIA I ZADANIA W UJĘCIU TABELARYCZNYM	57
VII.	REALIZACJA I AKTUALIZACJA PROGRAMU	74

„Program działań na rzecz osób niepełnosprawnych w powiecie wyszkowskim” opracował Zespół w składzie:

- 1) Wojciech Biedrzycki – Prezes Polskiego Związku Głuchych Koło Terenowe,
- 2) Wiesława Jabłońska – Starsza pielęgniarka ds. statystyki medycznej w dziale świadczeń zdrowotnych Samodzielnego Publicznego Zespołu Zakładów Opieki Zdrowotnej w Wyszku,
- 3) Edyta Jarosz – Dyrektor Specjalnego Ośrodka Szkolno – Wychowawczego w Wyszku,
- 4) Dorota Kowalska - Przedstawiciel Polskiego Związku Niewidomych Koło Terenowe w Wyszku,
- 5) Krystyna Kurowska – Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wyszku,
- 6) Anna Leszczyńska – Zastępca Kierownika Powiatowego Urzędu Pracy w Wyszku,
- 7) Urszula Mikołajczyk – Przewodnicząca Polskiego Stowarzyszenia Na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Wyszku,
- 8) Honorata Wiśniewska – Dyrektor Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Wyszku.

PODSTAWY OPRACOWANIA „PROGRAMU DZIAŁAŃ NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH W POWIECIE WYSZKOWSKIM”

Przesłankę do opracowania Programu stanowi znowelizowana ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. nr 123, poz. 776 z późniejszymi zmianami), która daje delegację Samorządowi Powiatowemu do **opracowania i realizacji, zgodnych z powiatową strategią dotyczącą rozwiązywania problemów społecznych, programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej, zawodowej, zatrudniania i przestrzegania praw osób niepełnosprawnych** (na podstawie 35a ust.1 pkt 1 wymienionej ustawy).

Kierunki polityki wobec osób niepełnosprawnych zostały przyjęte w **„Strategii Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Wyszковского”** na lata 2001-2015 przyjętej Uchwałą Rady Powiatu Nr XXXII/185/2001 z dnia 28 listopada 2001r.

Program jest również odpowiedzią na **„Apel o respektowanie praw osób niepełnosprawnych”** złożony przez organizacje i przyjęty uchwałami Rad: Powiatu, Miasta i Gmin powiatu wyszkowskiego podczas Uroczystej Sesji w dniu 14.02.2003r. inaugurującej obchody Europejskiego Roku Osób Niepełnosprawnych w powiecie wyszkowskim

U podstaw tworzenia Programu znajdują się również zapisy **Karty Praw Osób Niepełnosprawnych** przyjętej uchwałą Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 1 sierpnia 1997r. (M.P. nr 50, poz. 475), która podkreśla prawo osób niepełnosprawnych do niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia.

Według Konstytucji RP źródło wolności i praw człowieka stanowi jego przyrodzona, niezbywalna i nienaruszona godność, której poszanowanie oraz ochrona są obowiązkiem Państwa (art.30). Każdy człowiek, niezależnie od płci, rasy, wyznania, poglądów, statusu materialnego, zdrowia, czy poziomu inteligencji, jest obdarzony ową przyrodzoną mu godnością. Dlatego też wszyscy jesteśmy sobie równi. Wszyscy mamy prawo do równego traktowania przez władze publiczne i nikt nie może być dyskryminowany w życiu politycznym, społecznym czy gospodarczym z jakiegokolwiek przyczyny (art. 32).

Nakaz równego traktowania przez prawo wszystkich ludzi, a tym samym zakaz dyskryminacji, wynika nie tylko z uregulowań prawa polskiego, ale także, a może przede wszystkim z dokumentów prawa międzynarodowego, statuujących standardy Praw Człowieka.

KONSULTACJE SPOŁECZNE

W procesie przygotowania „Programu działań na rzecz osób niepełnosprawnych w Powiecie Wyszkowski na lata 2004-2014” szczególnie ważne były konsultacje społeczne.

W konsultacjach uczestniczyli przedstawiciele gmin i powiatu, środowiska osób niepełnosprawnych oraz instytucji i organizacji działających na rzecz osób niepełnosprawnych z terenu powiatu wyszkowskiego. Koordynację prac związanych z przygotowaniem projektu programu prowadziło Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wyszkwowie.

Konsultacje społeczne miały charakter spotkań roboczych i stanowiły ważny etap procesu przygotowania projektu programu. Ich uczestnicy wskazywali na najważniejsze problemy dotyczące osoby niepełnosprawne, a także wypracowali propozycje celów, przedsięwzięć i zadań programu, służących poprawie sytuacji osób niepełnosprawnych.

Konsultacje społeczne odbywały się w dwóch etapach:

Pierwszy etap:

- obejmował prezentację diagnozy sytuacji osób niepełnosprawnych w powiecie wyszkowskim i najważniejszych przesłanek do jego opracowania oraz wspólne wypracowanie celu strategicznego oraz celów operacyjnych Programu.

Drugi etap:

- obejmował konsultacje projektu „Programu działań na rzecz osób niepełnosprawnych w Powiecie Wyszkovskim na lata 2004 - 2014”

Uczestnicy konsultacji społecznych brali aktywny udział w procesie tworzenia projektu Programu przekazując propozycje przedsięwzięć i zadań odnoszących się do celów operacyjnych. Materiały te zostały uwzględnione w projekcie.

Wszystkim uczestnikom konsultacji społecznych, którzy brali udział w pracach nad przygotowaniem projektu Programu należą się serdeczne podziękowania za wkład pracy oraz ogromne zaangażowanie w działalność na rzecz osób niepełnosprawnych.

BENEFICJENCI PROGRAMU

1. Beneficjenci bezpośredni: osoby niepełnosprawne zamieszkujące powiat wyszkowski i ich rodziny.
2. Beneficjenci pośredni: samorzady lokalne oraz organizacje pozarządowe uczestniczące w realizacji Programu.

WSTĘP

Niepełnosprawność jest jednym z poważniejszych zjawisk i problemów współczesnego świata. Znaczenie tych problemów wynika z rozmiarów i powszechności jej występowania, a także z konsekwencji jakie wywołuje w sensie indywidualnym i społecznym.

Wzrost częstości występowania na świecie niepełnosprawności obserwuje się szczególnie w ostatnim dziesięcioleciu, głównie za przyczyną narastającego w wielu krajach ubóstwa, głodu, zatrucia środowiska, przemocy, konfliktów zbrojnych, HIV, AIDS i narkomanii.

Zgodnie z szacunkami ONZ, ok. 500 mln. osób, tj. 10% ludności świata dotknięta jest niepełnosprawnością.

W naszym kraju wskaźnik ten jest znacznie wyższy. Według Narodowego Spisu Powszechnego z 2002 roku liczba niepełnosprawnych w Polsce to 5.456,7 tys., czyli 14,3% ludności kraju; co 7-my obywatel RP jest osobą niepełnosprawną. Z danych spisowych wynika, że osoby niepełnosprawne w wieku aktywności zawodowej stanowią aż 13% populacji. Jednakże osób niepełnosprawnych aktywnych zawodowo jest jedynie niecałe 4% wśród osób aktywnych zawodowo.

Wskaźnik częstości niepełnosprawności wśród dzieci w wieku 0-14 lat wynosi 2,5 % ogółu dzieci w tym wieku.

Niepełnosprawność może być fizyczna, intelektualna lub polegać na dysfunkcji narządów zmysłów; może być efektem wypadku albo choroby somatycznej lub umysłowej, towarzyszy przeważnie zmianom związanym ze starzeniem się człowieka.

Obecnie coraz częściej wskazuje się, że niepełnosprawność to nie tylko skutek choroby, czy urazu, ale również wynik ograniczeń doświadczanych przez osoby nią dotknięte, takich jak indywidualne uprzedzenia, utrudniony dostęp do budownictwa użyteczności publicznej, segregacyjna edukacja, rozwiązania na rynku pracy wykluczające z niego osoby niepełnosprawne.

Dlatego też istnieje konieczność zmian środowiska społecznego, tak by poszczególne osoby niepełnosprawne zostały włączone i otrzymały potrzebne wsparcie. Proces ten, pomimo istotnych zmian w ostatnich latach w sposobie postrzegania osób niepełnosprawnych, przebiega w poszczególnych krajach w różnym tempie, ponieważ przyczyny odrzucania ludzi

niepełnosprawnych tkwią nie tylko w społecznych i ekonomicznych ale przede wszystkim kulturowych i psychologicznych korzeniach ludzkości – „niechęci lub wrogości wobec inności”.

Nakaz równego traktowania wszystkich ludzi, a tym samym zakaz dyskryminacji wynika z uregulowań zarówno prawa międzynarodowego, jak i wewnętrznego poszczególnych krajów. Coraz częściej prawa osób niepełnosprawnych rozpatruje się w kontekście praw człowieka określonych m. in. w **Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka, Konwencji Praw Dziecka**.

Zagwarantowanie osobom niepełnosprawnym równych praw wymaga z jednej strony przeciwdziałania ich dyskryminacji, a z drugiej zaś stworzenia mechanizmów wyrównywania szans i warunków korzystania z przysługujących im praw. Dlatego też powinny im przysługiwać pewne szczególne prawa, aby w takim samym stopniu mogły korzystać z praw należnych wszystkim ludziom.

W związku z tym w polityce społecznej państw, ujmowanej jako planowana działalność, muszą być uwzględnione nie tylko potrzeby właściwe dla większości ludzi, ale również potrzeby specyficzne dla określonych grup, również ludzi niepełnosprawnych.

Działania te noszą nazwę wyrównywania szans, a ich głównym celem jest umożliwienie osobom niepełnosprawnym prowadzenie maksymalnie normalnego życia oraz zapobieganie ich wykluczeniu społecznemu.

Odpowiedzialność każdego kraju za osoby niepełnosprawne oraz dziedziny, w których powinny być wdrażane zmiany pozwalające im na pełne uczestnictwo w życiu społecznym i politycznym zostały określone w 1993 roku przez ONZ w „**Standartowych Zasadach Wyrównywania Szans Osób Niepełnosprawnych**”.

Należy podkreślić, że sytuacja osób niepełnosprawnych w Polsce, dzieci, młodzieży i dorosłych jest znacznie gorsza niż np. w krajach Unii Europejskiej, jest również gorsza od sytuacji przeciętnego obywatela naszego kraju.

Problematyka dotycząca niepełnosprawności pojmowana była dotychczas zbyt wąsko – jako kwestia zapewnienia opieki lub też jako problem z zakresu pomocy społecznej.

Brak jest ustawodawstwa zapewniającego realizację zasady powszechnej dostępności środowiska dla osób niepełnosprawnych, a także dostępu do informacji. Bardzo trudny jest dostęp do specjalistycznej opieki zdrowotnej różnego rodzaju oraz świadczeń z zakresu wczesnej interwencji. Zapisy ustawowe regulujące dziedzinę rehabilitacji rozumianej jako fizjoterapia, terapia psychologiczna, terapia zajęciowa, przygotowanie zawodowe zawarte są w trzech różnych ustawach, bez powiązania w system. Utrudniony jest dostęp do pełnowartościowej edukacji. Sport, turystyka i inne formy rekreacji nie są objęte żadnymi programami publicznymi.

Pomimo, że ustawodawstwo polskie gwarantuje wszystkim osobom niepełnosprawnym pomoc w zabezpieczeniu egzystencji, to jednak wysokość tej pomocy jest niewystarczająca.

Brak jest jasnego, zwartego systemu preorientacji, szkolenia i poradnictwa zawodowego, pośrednictwa pracy, połączonego ze wspieraniem w toku pracy na otwartym rynku oraz w systemie chronionym dla osób z umiarkowanym i znacznym stopniem niepełnosprawności.

Władze państwowe w zasadzie nie prowadzą polityki w kierunku podnoszenia świadomości społeczeństwa w zakresie niepełnosprawności.

Zdaniem wielu specjalistów głębokich zmian wymaga m. in. dotychczasowy system finansowania rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych, a także system orzecznictwa.

Rozpoznawanie i likwidowanie barier, na które napotykają osoby niepełnosprawne zarówno w środowisku materialnym jak i społecznym oraz udzielania im odpowiedniego do ich indywidualnych potrzeb wsparcia jest zadaniem zarówno rządu jak i samorządów oraz organizacji pozarządowych.

Bez systemowej pomocy państwa, a więc całego społeczeństwa, osoby niepełnosprawne nie są w stanie być pełnoprawnymi obywatelami zarówno w zakresie korzystania z przysługujących im praw jak i wypełniania nałożonych obowiązków.

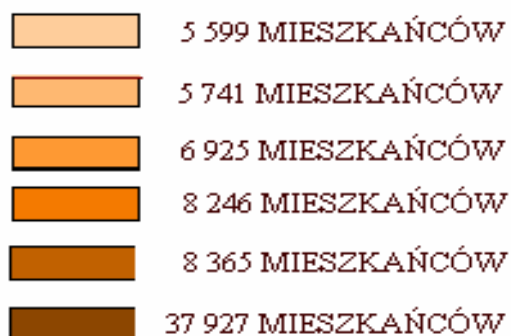
Działania te powinny być ujęte w strategicznych, kompleksowych planach rozwoju tworzonych na różnych szczeblach administracji publicznej, powinny być ściśle zintegrowane i dotyczyć wszystkich sfer życia tej grupy społecznej.

Złożoność działań, jakie należy podjąć dla poprawy warunków wyrównywania szans osób niepełnosprawnych, przeciwdziałania ich wykluczeniu społecznemu oraz uzyskania w tym zakresie wymiernych efektów, wymaga zaangażowania samorządów, instytucji i organizacji pozarządowych oraz środowiska osób niepełnosprawnych.

I DIAGNOZA

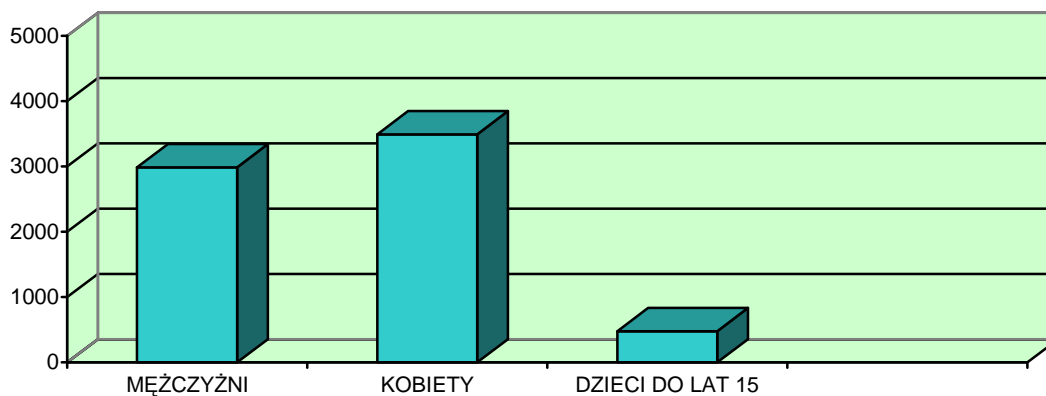
I.1. OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNE W POWIECIE WYSZKOWSKIM

Powiat wyszkowski położony jest na północny wschód od Warszawy, leży w obrębie Niziny Mazowieckiej. Obejmuje swoim zasięgiem miasto i gminę Wyszków, oraz gminy: Brańszczyk, Długosiodło, Rzaśnik, Somiankę i Zabrodzie.



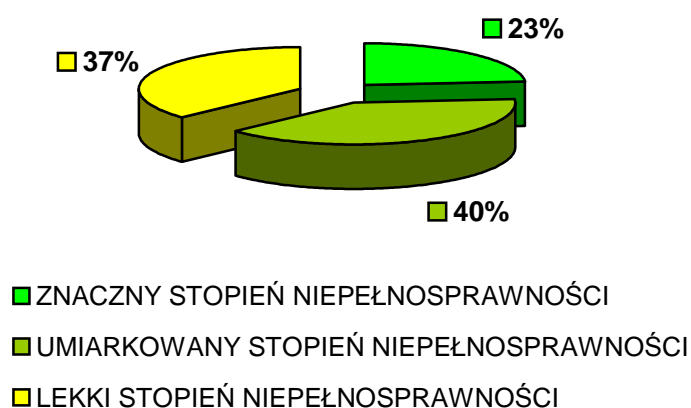
Wg danych GUS na dzień 31.12.2003r. w powiecie wyszkowskim zamieszkuje 71.430 osób, z czego 6.960 to osoby niepełnosprawne, co stanowi 9,74% ogółu mieszkańców, w tym:

- mężczyźni – 2989,
- kobiety – 3494,
- dzieci do lat 15 – 477



Liczba osób niepełnosprawnych w wieku 16 lat i więcej ogółem wynosi 6483 osoby, w tym:

- ze znacznym stopniem niepełnosprawności – 1523 osoby,
- z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności – 2561 osoby,
- z lekkim stopniem niepełnosprawności – 2399 osób.

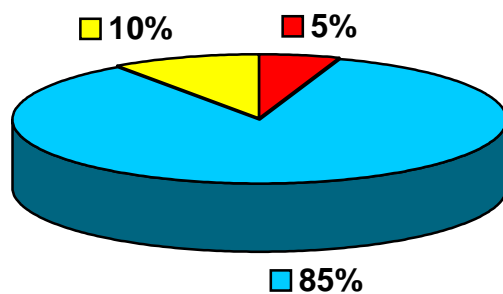


- ZNACZNY STOPIEŃ NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI
- UMIARKOWANY STOPIEŃ NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI
- LEKKI STOPIEŃ NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI

Osoby niepełnosprawne aktywne zawodowo stanowią 1242 osoby, a 5713 to osoby biernie zawodowo (w liczbie osób biernych zawodowo uwzględnione zostały osoby niepełnosprawne w wieku 15-18 lat).

Liczba osób niepełnosprawnych pracujących wynosi 1095, co stanowi 15,7% ogółu populacji osób niepełnosprawnych, w tym:

- w zakładach pracy chronionej – 59 osób,
- na otwartym rynku pracy – 930 osób,
- prowadzące działalność gospodarczą lub rolniczą – 106 osób



- ZAKŁADY PRACY CHRONIONEJ
- OTWARTY RYNEK PRACY
- DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA LUB ROLNICZA

Na terenie powiatu wyszkowskiego funkcjonują trzy Zakłady Pracy Chronionej należą do nich:

- „Kampol” w Kamieńczyku,
- Przedsiębiorstwo Produkcyjno Handlowo Usługowe „Marsyl”
Suszew, ul. Łochowska 12, 07-201 Wyszaków,
- Spółdzielnia Inwalidów ,
ul. Pułtуска 112, 07-200 Wyszaków

Łącznie w tych zakładach zatrudnionych jest 59 osób niepełnosprawnych.

Mieszkańcy naszego powiatu orzekani są przez cztery systemy orzecznictwa, ustalające uprawnienia do świadczeń rentowych działające w ramach Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, Ministerstwa Obrony Narodowej, oraz przez piąty system – system orzekania o niepełnosprawności dla celów pozarentowych, działający w ramach Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Wyszkanie.

Tabela nr 1

Mieszkańcy powiatu wyszkowskiego, otrzymujący świadczenia emerytalno - rentowe z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych wg niezdolności do pracy stan na 31 XII 2002r.

LP.	OSOBY CAŁKOWICIE NIEZDOLNE DO PRACY I SAMODZIELNEJ EGZYSTENCJI	OSOBY CAŁKOWICIE NIEZDOLNE DO PRACY	OSOBY CZĘŚCIOWO NIEZDOLNE DO PRACY	OGÓŁEM
1.	628	1389	1933	3960

Źródło: Informacja z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych

Dane uzyskane z MSWiA wskazują , że na terenie powiatu wyszkowskiego zamieszkuje 190 świadczeniobiorców tego resortu.

Brak jest informacji zwrotnej dotyczącej liczby świadczeniobiorców KRUS i MON.

Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Wyszkowie od 2000r. do 31 XII 2003r. orzekł o niepełnosprawności 1871 osób, w tym:

- mężczyzn - 775,
- kobiet - 619,
- dzieci do lat 16 – 503

Powyższe dane nie charakteryzują w pełni populacji osób niepełnosprawnych, ponieważ te same osoby mogą być orzekane przez różne systemy orzekania, jak również jedna osoba może być orzekana kilkakrotnie w roku przez jeden organ.

I.2. BAZA LECZNICZO-REHABILITACYJNA

Opiekę zdrowotną na terenie powiatu wyszkowskiego sprawują publiczne i niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej.

Mieszkańcy powiatu, w tym osoby niepełnosprawne korzystają z pomocy placówek Samodzielnego Publicznego Zakładu Zespołów Opieki Zdrowotnej w Wyszkowie w zakresie:

- podstawowej opieki zdrowotnej (szczególnie lekarza rodzinnego i pielęgniarki) i środowiskowej (poprzez pomoc w ośrodkach zdrowia, przychodniach i środowiskach domowych),
- specjalistycznej opieki ambulatoryjnej poprzez konsultacje specjalistyczne w różnych zakresach,
- rehabilitacji, zabiegów, masaży,
- leczenia szpitalnego,
- ratownictwa medycznego,
- całodobowej opieki.

Zadania te realizowane są przy pomocy:

1. Oddziałów:

chirurgicznego, chorób wewnętrznych, kardiologicznego, pediatrycznego, neonatologicznego, intensywnej terapii, ginekologiczno-położniczego, szpitalnego oddziału ratunkowego, izby przyjęć, bloku operacyjnego, pogotowia ratunkowego.

2. Przychodni:

- Przychodni Rejonowej Nr 1, gdzie funkcjonują poradnie specjalistyczne z Podstawową Opieką Zdrowotną:

dermatologiczna, diabetologiczna, otolaryngologiczna, zdrowia psychicznego, pulmonologiczna

- Przychodni Przyszpitalnej, gdzie funkcjonują poradnie:
leczenia uzależnień, chirurgii ogólnej, chirurgii urazowo-ortopedycznej, gastroenterologiczna, kardiologiczna, neonatologiczna, neurologiczna, okulistyczna, onkologiczna, ginekologiczno-położnicza, reumatologiczna, rehabilitacyjna

3. Zakładów:

- Zakładu Opiekuńczo-Leczniczego

4. Pracowni Diagnostycznych:

laboratorium analitycznego, bakteriologii, serologii, rentgenodiagnostyki, ultrasonografii, endoskopii, spirometrii, elektrokardiografii i prób wysiłkowych, psychologii pracy, wibracji, audiologicznej, fizykoterapii i rehabilitacji, cytologii ginekologicznej

5. Ośrodków Zdrowia:

- Wiejski Ośrodek Zdrowia Kamieńczyk,
- Wiejski Ośrodek Zdrowia Wola Raszewska,
- Wiejski Ośrodek Zdrowia Białebłoto
- Gminny Ośrodek Zdrowia Zabrodzie

SPZZOZ współpracuje i wynajmuje pomieszczenie firmie ortopedycznej PRO-ORTO z przeznaczeniem na sprzedaż sprzętu ortopedycznego i rehabilitacyjnego.

Ponadto w powiecie działa ok.25 niepublicznych zakładów opieki zdrowotnej, spośród których na szczególną uwagę zasługuje działalność Dziennego Centrum Aktywności, prowadzonego przez wyszkowskie Koło Polskiego Stowarzyszenia na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym.

Dzienne Centrum Aktywności (DCA) funkcjonuje od 1995 roku. Jest jedyną w powiecie wyszkowskim placówką świadczącą kompleksowe usługi z zakresu rehabilitacji leczniczej i społecznej dla dzieci, młodzieży i osób dorosłych z upośledzeniem umysłowym oraz z wieloraką niepełnosprawnością.

Terapia realizowana jest w oparciu o kompleksowe i skoordynowane, tzn. obejmujące wszystkie sfery rozwoju osoby niepełnosprawnej, programy rehabilitacyjno-terapeutyczne opracowywane przez zespół wielospecjalistyczny. W DCA zatrudnieni są: lekarze – neurolog dziecięcy i psychiatra dzieci i młodzieży, fizjoterapeuci, terapeuci zajęciowi, pedagodzy oraz psycholog i logopeda. Obecnie w zajęciach indywidualnych i grupowych uczestniczy około 75 osób, w tym 60 dzieci i młodzieży oraz 15 osób dorosłych. Placówka umożliwia osobom z niepełnosprawnością intelektualną kontakt z rówieśnikami, pracę w grupie, uczestnictwo

w różnorodnych zajęciach, korzystanie z wyposażenia specjalistycznego, a także udział w wielu imprezach organizowanych w środowisku lokalnym.

Podmiotami pomocy są również rodzice, którzy otrzymują: wsparcie psychiczne, edukację podnoszącą kompetencje rodzicielskie i rehabilitacyjne niezbędne do pracy z dzieckiem w domu, kontakt z innymi rodzicami znajdującymi się w takiej samej sytuacji oraz inną niezbędną pomoc, w tym wspieranie w kontaktach z placówkami służby zdrowia i edukacyjnymi.

Placówka ze względu na powierzchnię oraz ograniczone środki finansowe tylko w niewielkim stopniu zaspokaja potrzeby środowiska.

Poza tym warto wspomnieć również o Niepublicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej „MONAR” Ośrodkiem Resocjalizacji. Obejmuje swoją pomocą 76 pacjentów, w tym 3 z orzecznym stopniem niepełnosprawności. Prowadzi działalność edukacyjną, profilaktyczną i integracyjną dla osób dorosłych uzależnionych od narkotyków oraz czynnie uczestniczy w prowadzeniu hipoterapii dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej.

Osoby niepełnosprawne napotykają na trudności związane z dostępem do placówek służby zdrowia na terenie powiatu wyszkowskiego. Spowodowane jest to barierami architektonicznymi, limitem rejestrowanych usług finansowanych przez Narodowy Fundusz Zdrowia, brakiem wyposażenia w odpowiedni sprzęt rehabilitacyjny i medyczny oraz brakiem możliwości rehabilitowania osób obłożnie chorych w domu. Oprócz DCA żadna z placówek nie zapewnia ciągłości i kompleksowości terapii.

Z szacunkowych danych wynika, że rehabilitacją leczniczą objętych jest ok. 10% osób potrzebujących.

Przeprowadzona w grudniu 2003r. przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wyszkowie ankieta wskazuje, że na terenie powiatu za najpilniejsze do podjęcia uznano:

- zwiększenie dostępu do diagnozy specjalistów,
- zapewnienie kompleksowej terapii poprzedzonej wielospecjalistyczną diagnozą,
- zapewnienie ciągłości terapii i modyfikowanie programów (ewaluacja),
- wspieranie i udzielanie instruktażu dla rodziców i opiekunów,
- dostępność do świadczeń finansowych ze środków powszechnego ubezpieczenia zdrowotnego.

Pomimo, że na terenie powiatu wyszkowskiego podejmowane są działania specjalistyczne związane z profilaktyką powstawania niepełnosprawności u małych dzieci poprzez wykonywanie badań bilansowych i profilaktycznych, przesiewowych, seryingowych, jednak jest to daleko niewystarczające do zgłaszanych potrzeb. Należy podkreślić, że brak

wczesnej diagnozy i podjęcie kompleksowych, wielospecjalistycznych oddziaływań terapeutycznych może poważnie utrudnić, opóźnić, a nawet uniemożliwić dalszy rozwój dziecka.

I.3. INSTYTUCJE WSPARCIA

Na terenie powiatu wyszkowskiego działają następujące instytucje wsparcia:

1. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wyszkowie,
2. Ośrodki Pomocy Społecznej w: Wyszkowie, Brańszczyku, Somiance, Rząśniku, Długosiodle, Zabrodziu.
3. Domy Pomocy Społecznej w: Brańszczyku, Niegowie, Gaju, Białym Błocie, Loretto.
4. Placówki Wsparcia Dziennego:
 - Dom Dziennego Pobytu „Senior” przy Ośrodku Pomocy Społecznej w Wyszkowie przeznaczony dla osób głównie starszych w tym niepełnosprawnych oraz przewlekle, somatycznie chorych,
 - Dzielne Centrum Aktywności prowadzone przez Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Wyszkowie,
 - Świetlica socjoterapeutyczna prowadzona przez OPS w Wyszkowie,

Analiza udzielonych w 2002r. świadczeń w poszczególnych Ośrodkach Pomocy Społecznej wykazała, że po ubóstwie, bezrobociu i bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego niepełnosprawność stanowi główny powód przyznania pomocy. W 2002r. właśnie z tego powodu udzielono pomocy 1028 rodzinom.

Ośrodki Pomocy Społecznej udzielają także pomocy w formie usług opiekuńczych, osobom niepełnosprawnym, które nie są w stanie samodzielnie funkcjonować w środowisku. Celem usług jest zaspokojenie potrzeb życiowych takich jak: przygotowanie posiłków, organizowanie pomocy medycznej, sprzątanie, pranie, dokonywanie zakupów, regulowanie bieżących płatności, inne czynności.

Drugim rodzajem usług są specjalistyczne usługi opiekuńcze, które wykonują pielęgniarki z przygotowaniem neuropsychiatrycznym oraz psycholog w środowisku domowym osoby chorej psychicznie lub upośledzonej umysłowo. Polegają one na readaptacji do samodzielnego życia, radzeniu sobie w codziennych obowiązkach, wyuczeniu podstawowych czynności, oraz nabyciu umiejętności pełnienia prawidłowych ról społecznych i kontroli zachowań.

Tabela Nr 2

Usługi opiekuńcze przyznane przez Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej z terenu powiatu wyszkowskiego w ramach zadań własnych i zleconych w 2002r.

<i>LP.</i>	<i>GMINA</i>	<i>USŁUGI OPIEKUŃCZE</i>	<i>USŁUGI SPECJALISTYCZNE</i>
		<i>LICZBA RODZIN</i>	
1.	Zabrodzie	23	1
2.	Rząśnik	2	0
3.	Brańszczyk	31	0
4.	Długosiodło	15	0
5.	Somianka	3	0
6.	Wyszków	109	22
RAZEM		183	23

Źródło: Sprawozdanie z działalności Ośrodków Pomocy Społecznej za rok 2002.

W powiecie wyszkowskim pomoc w formie usług specjalistycznych prowadzona jest tylko przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Wyszkowie i Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zabrodziu.



LEGENDA

- specjalistyczne usługi opiekuńcze nie były świadczone
- 4,4% świadczonych specjalistycznych usług opiekuńczych
- 95,7% świadczonych specjalistycznych usług opiekuńczych

Ponadto osobom niepełnosprawnym Ośrodki Pomocy Społecznej udzielają pomocy w formie zasiłków stałych, zasiłków pielęgnacyjnych, zasiłków okresowych zasiłków celowych oraz renty socjalnej (od 01.10.2003r. świadczenie to realizowane jest przez ZUS).

Tabela Nr 3

Świadczenia przyznane przez Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej z terenu powiatu wyszkowskiego w ramach zadań zleconych w 2002r.

LP.	GMINA	ZASIŁKI STAŁE	ZASIŁKI STAŁE WYRÓWNAWCZE	ZASIŁKI OKRESOWE PRYZYCNANE Z POWODU NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI	RENTA SOCJALNA
1.	Zabrodzie	16	15	3	197
2.	Rząśnik	11	13	21	53
3.	Brańszczyk	16	0	1	99
4.	Długosiodło	25	27	17	83
5.	Somianka	19	9	7	41
6.	Wyszków	55	98	0	217
7.	RAZEM	142	162	49	690

Źródło: Sprawozdanie z działalności Ośrodków Pomocy Społecznej za rok 2002.

Od 2001r. w OPS w Wyszkowie realizowany jest program "Wolontariat w OPS". Pięćdziesięciu ochotników, głównie ludzi młodych pomaga indywidualnie lub w grupie osobom potrzebującym różnego rodzaju pomocy. Część z nich utrzymuje systematyczny kontakt i dostarcza wsparcia osobom niepełnosprawnym oraz ich rodzinom. Główny cel, który przyświeca działaniom programu wolontarystycznego to odbudowanie więzi międzyludzkich i integracja lokalnego społeczeństwa. Z działań tych wypływają obustronne korzyści dla potrzebujących pomocy i dla samych wolontariuszy.

Poza tym przy Ośrodku Pomocy Społecznej w Wyszkowie działa Poradnia Rodzinna gdzie osoby niepełnosprawne mogą skorzystać z porad psychologiczno-pedagogicznych świadczonych przez specjalistów.

Poradnictwo Specjalistyczne prowadzone jest również przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wyszkowie gdzie osoby zainteresowane mogły skorzystać z porad psychologa, pedagoga i radcy prawnego, a także z porad obywatelskich i terapii rodzinnej. W Centrum prowadzone są również mediacje rodzinne.

Brak płynności środków finansowych na bieżącą działalność poradnictwa specjalistycznego i zatrudnienie specjalistów na podstawie umów o pracę wolontarystyczną nie sprzyja dobrej organizacji pracy i ciągłości realizacji zadania. Środki, które dotychczas otrzymało Centrum były głównie pozabudżetowymi uzyskanymi w ramach opracowanych programów pomocy rodzinie i dziecku.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie podejmuje również działania w kierunku wprowadzenia nowej formy pomocy poprzez tworzenie rodzin zastępczych niespokrewnionych ukierunkowanych na wychowanie dzieci wymagających szczególnej opieki.

Dotychczasowe doświadczenia wskazują, że jest to jedna z najlepszych form zapewnienia opieki dzieciom ze względu na indywidualne podejście pozwalające na lepsze zdiagnozowanie potrzeb umożliwiające kompensowanie braków rozwojowych.

W powiecie wyszkowskim w 2003r. w rodzinach zastępczych umieszczonych zostało ośmioro dzieci wymagających szczególnej opieki, otrzymujących zasiłek pielęgnacyjny, mających znaczne problemy zdrowotne.

Dzieci niepełnosprawne mogą korzystać z całodobowej i dziennej opieki prowadzonej przez placówki opiekuńczo-wychowawcze zlokalizowanych na terenie powiatu wyszkowskiego, do których należą:

- Dom Dziecka w Dębinkach,
- Środowiskowe Ognisko Wychowawcze Towarzystwa Przyjaciół Dzieci z siedzibą przy Parafii Św. Idziego w Wyszkanie,
- Środowiskowe Ognisko Wychowawcze Towarzystwa Przyjaciół Dzieci z siedzibą przy Parafii Św. Wojciecha w Wyszkanie,
- Środowiskowe Ognisko Wychowawcze prowadzone przez Fundację Kultury „Wyzwolenie” w Długosiodle.

Osoby, którym rodzina lub gmina nie jest w stanie zapewnić opieki (np. poprzez mieszkania chronione), a także osoby, które utraciły oparcie w rodzinie kierowane są do domów pomocy społecznej.

Powiat wyszkowski posiada na swoim terenie sześć domów pomocy społecznej o zasięgu ponad lokalnym, z których trzy domy finansowane są przez powiat.

Tabela nr 4

Wykaz domów pomocy społecznej wg typów z uwzględnieniem liczby osób umieszczonych z terenu powiatu wyszkowskiego i spoza terenu powiatu finansowanych przez powiat wg stanu na 31.12.2003r.

LP	NAZWA I TYP PLACÓWKI	PODMIOT PROWADZĄCY	LICZBA MIEJSC STATUTOWYCH	LICZBA OSÓB Z TERENU POWIATU	LICZBA OSÓB SPOZA TERENU POWIATU WYSZKOWSKIEG
1.	Dom Pomocy Społecznej w Brańszczyku dla osób przewlekle somatycznie chorych oraz dla osób niepełnosprawnych intelektualnie	Powiat	194	104	90
2.	Dom Pomocy Społecznej w Niegowie dla dzieci niepełnosprawnych intelektualnie	Zgromadzenie Sióstr Benedyktynek Samarytanek Krzyża Chrystusowego Niegów-Samaria	107	85	22
3.	Dom Pomocy Społecznej „FISZOR” w Gaju dla dzieci niepełnosprawnych intelektualnie	Zgromadzenie Sióstr Benedyktynek Samarytanek Krzyża Chrystusowego Niegów-Samaria	89	60	29

Źródło: Informacje uzyskane z domów pomocy społecznej

Pozostałe trzy domy to:

1. Prywatny Dom Pomocy Społecznej prowadzony przez Zgromadzenie Sióstr Zakonnych w Loretto z liczbą miejsc 50,
2. Dom Emeryta w Brańszczyku prowadzony przez księży Orionistów z liczbą miejsc 80,
3. Prywatny Dom Pomocy Społecznej w Białymbłocie.

W domach pomocy społecznej przebywają osoby wymagające całodobowej opieki, przewlekle, somatycznie chore, niepełnosprawne intelektualnie, stare oraz dzieci i dorośli z upośledzeniem umysłowym.

Domy pomocy społecznej świadczą usługi bytowe, opiekuńcze i wspomagające w tym rehabilitacyjne, edukacyjne i religijne.

Z uwagi na to, że na terenie naszego powiatu nie funkcjonuje dom pomocy społecznej dla osób chorych psychicznie istnieją poważne problemy z umieszczeniem tych osób w placówkach opieki całodobowej. Przewidywany okres oczekiwania na miejsce w domu dla osób chorych psychicznie wynosi około 10 lat. Zapotrzebowanie przedstawione przez ośrodki pomocy społecznej wskazuje, że w 2003r. na umieszczenie w domu pomocy społecznej dla chorych psychicznie oczekiwało 6 osób z terenu powiatu wyszkowskiego.

I.4. ORGANIZACJE POZARZĄDOWE

Znaczącą rolę we wsparciu osób niepełnosprawnych pełnią organizacje pozarządowe i związki wyznaniowe prowadzące statutową działalność na rzecz osób niepełnosprawnych wymienione w poniższej tabeli.

Tabela nr 5

Organizacje pozarządowe i związki wyznaniowe prowadzące statutową działalność na rzecz osób niepełnosprawnych

Lp.	Nazwa organizacji	Charakter działalności	Działalność statutowa	Liczba osób objętych pomocą/ zrzeszonych	Prowadzone placówki
1.	POLSKIE STOWARZYSZENIE NA RZECZ OSÓB Z UPOŚLEDZENIEM UMYSŁOWYM KOŁO W WYSZKOWIE	Samopomocowa	Reprezentuje interesy, wypowiada się i działa na rzecz oraz w imieniu osób z upośledzeniem umysłowym ich rodzin i opiekunów. Prowadzi rehabilitacje społ. i leczniczą.	130 osób z upośledzeniem umysłowym i 125 członków rodzin	1) Dzielne Centrum Aktywności 2) Punkt Wsparcia 3) Warsztaty Terapii Zajęciowej (zadanie zlecone przez samorząd powiatowy, planowane uruchomienie koniec 2004 roku) 4) Turnusy rehabilitacyjne 5) Imprezy
2.	POLSKI ZWIĄZEK NIEWIDOMYCH KOŁO W WYSZKOWIE	Samopomocowa	Reprezentuje interesy osób niedowidzących i niewidomych. Prowadzi działalność edukacyjną, rehabilitacyjną i wspierającą swoich członków i ich rodzin.	162	Punkt konsultacyjny

3.	POLSKI ZWIĄZEK GŁUCHYCH KOŁO TERENOWE	Samopomocowa	Reprezentuje interesy Głuchych, słabo słyszących i głucho-niemych. Prowadzi działalność edukacyjną, rehabilitacyjną, wspierającą zrzeszonych w organizacji i ich rodzin.	47	Punkt konsultacyjny
4.	KLUB „AMAZONEK”	Samopomocowa	Zrzesza Kobiety po mastektomii. Prowadzi działalność o charakterze edukacyjno- informacyjnym, profilaktycznym, rehabilitacyjnym i wspierającym.	30	Punkt konsultacyjny
5.	WYSZKOWSKIE STOWARZYSZENIE NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH „WAŻNA RÓŻA”	Samopomocowa integracyjna	Prowadzi działalność integracyjną zrzesza osoby niepełnosprawne z terenu Wyszkowa i okolic. Pomaga osobom niepełnosprawnym radzić sobie z problemami, uczy tworzyć dla siebie warunki, pozwalające poznawać prawdę, budować solidarność we wzajemnych relacjach.	30	Usługi opiekuńcze zlecone przez Gminę Wyszków Spotkania okazjonalne, wyjazdy.
6.	ZAKŁAD DOSKONALENIA ZAWODOWEGO CENTRUM KSZTAŁCENIA	Stowarzyszenie oświatowe	Proponuje oferty szkoleń kursowych, seminaria, warsztaty i konferencje.	47	Obiekt szkoleniowo - noclegowy, całkowicie przystosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych.
7.	TANIEC INTEGRACYJNY NA WÓZKACH „INTE-GRACJA”	Stowarzyszenie; integracja młodzięzy niepełnospraw - nej ruchowo z pełnosprawną,	Prowadzi sekcję tańca integracyjnego na wózkach integracja młodzięzy niepełnosprawnej ruchowo z pełnosprawną.	8	-
8.	POLSKIE STOWARZYSZENIE DIABETYKÓW	Samopomocowa	Reprezentuje interesy osób chorych na cukrzycę. Prowadzi działalność edukacyjną i wspierającą swoich członków i ich rodzin.	160	Punkt konsultacyjny

9.	ZGROMADZENIE SIÓSTR FRANCISZKANEK RODZINY MARYI	Wyznaniowe; prowadzi działalność opiekuńczo- wychowawczą oraz oświatową	W ośrodku przebywają chłopcy opóźnieni w rozwoju w stopniu lekkim i umiarkowanym z rodzin ubogich niewydolnych wychowawczo.	68	Ośrodek Opiekuńczo – Wychowawczy w Brańszczyku - zadanie zlecone przez powiat
10 .	ZGROMADZENIE SIÓSTR ZAKONNYCH LORETANEK	Wyznaniowe; prowadzi działalność opiekuńczo - rehabilitacyjną	Pomoc instytucjonalna zapewniająca całodobowe usługi opiekuńcze dla kobiet somatycznie przewlekle chorych.	50	Dom Pomocy Społecznej dla Kobiet Przewlekle Somatycznie Chorych w Loreto
11 .	ZGROMADZENIE KSIĘŻY ORIONISTÓW	Wyznaniowe; prowadzi działalność opiekuńczo- rehabilitacyjną	Pomoc instytucjonalna zapewniająca całodobowe usługi opiekuńcze emerytom.	10	Dom Emeryta w Brańszczyku

Poza tym na rzecz osób niepełnosprawnych działają również:

- Stowarzyszenie Rodzin Katolickich – jest to stowarzyszenie wyznaniowe prowadzące działalność inicjatyw społeczno-charytatywnych i wychowawczych mających na celu wszechstronną pomoc rodzinie,
- Polski Czerwony Krzyż – prowadzi zbiórki i udziela pomocy rzeczowej i finansowej osobom znajdującym się w trudnej sytuacji materialno-bytowej.

I.5. EDUKACJA DZIECI NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Przeprowadzona w grudniu 2003r. przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wyszku ankieta wskazuje, że na terenie powiatu wyszkowskiego edukacja dzieci i młodzieży odbywa się na różnych poziomach co przedstawia poniższa tabela:

Tabela nr 6

Stan edukacji na terenie powiatu wyszkowskiego

Przedszkola – ogółem	17
w tym: - z oddziałami integracyjnymi	1
- specjalne	-
Szkoły podstawowe – ogółem	50
w tym: - z oddziałami integracyjnymi	3
- specjalne	2
Gimnazja – ogółem	15
w tym: - z oddziałami integracyjnymi	1
- specjalne	2
Szkoły ponadgimnazjalne – ogółem	14
w tym: - z oddziałami integracyjnymi	-
- specjalne	1

Źródło: Ankieta „Wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu”

W powiecie wyszkowskim w roku szkolnym 2003/2004 realizuje edukację 305 dzieci i młodzieży z różnymi niepełnosprawnościami.

Tabela Nr 7

Liczba uczniów niepełnosprawnych w placówkach oświatowych w powiecie wyszkowskim na koniec 2003r.

LP	PLACÓWKA OŚWIATOWA	RODZAJ SZKOŁY	LICZBA UCZNIÓW NIEPEŁNOSPRAWNYCH	W TYM: LICZBA NAUCZAŃ INDYWIDUALNYCH
1.	Przedszkole Nr 4	Oddziały integracyjne	15	-
2.	Przedszkole Nr 7	Grupa „0” i „ 3-4 l.”	2	-
3.	Przedszkole Nr 9	Grupa „0”	1	-
4.	Zespół Szkół w Wyszkowie	Szkoła Podstawowa Nr 5	29	-
		Gimnazjum Nr 1	20	-
5.	Gimnazjum Nr 2 w Wyszkowie			-
6.	Gimnazjum Nr 3 w Wyszkowie		4	-
7.	Gimnazjum w Leszcydole Nowinach		2	-
8.	Liceum Ogólnokształcące w Wyszkowie	Szkoła Ponadgimnazjalna	1	-
9.	Zespół Szkół w Długosiodle	Szkoła Ponadgimnazjalna	1	-
10.	Zespół Szkół Specjalnych w Brańszczyku (z internatem)	Szkoła Podstawowa	40	-
		Gimnazjum	15	-
11.	Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Wyszkowie (z internatem)	Szkoła Podstawowa	15	7
12.		Gimnazjum	63	5
13.		Szkoła Zawodowa	36	-
14.	Szkoła Filialna przy DPS w Niegowie	Szkoła Podstawowa	11	1
15.		Zespoły rewalidacyjno-wychowawcze	25	2
16.	Szkoła Filialna przy DPS w Gaju „Fiszorze”	Szkoła Podstawowa	5	-
17.		Zespoły rewalidacyjno – wychowawcze	20	4
OGÓŁEM			305	19

Jak wynika z powyższego zestawienia najliczniejszą grupą niepełnosprawnych są osoby z niepełnosprawnością intelektualną; ok. 25% dzieci i młodzieży niepełnosprawnej objętych jest edukacją integracyjną w przedszkolach i szkołach masowych, natomiast ponad 6% realizuje obowiązek szkolny w formie zajęć indywidualnych w domu.

Do specjalnych placówek oświatowych znajdujących się poza terenem powiatu wyszkowskiego skierowano 8 dzieci, tj.:

- Szkoła Podstawowa Specjalna dla Dzieci Niewidomych w Laskach Filia w Rabce (1 dziecko),
- Instytut dla Głuchoniemych w Warszawie (1 dziecko),

- Ośrodek dla Niedosłyszących w Warszawie (1 dziecko),
- Specjalny Ośrodek Wychowawczy dla Dzieci Niewidomych w Radomiu (1 osoba).
- Zespół Szkół Specjalnych Nr 15 w Warszawie (2 dzieci),
- Zespół Szkół Specjalnych w Łbiskach (1 dziecko),
- Szkoła Podstawowa w Laskach (1 dziecko).

Wybór odpowiedniej formy kształcenia i wychowania dziecka należy do rodziców lub opiekunów, a realizacja odbywa się na podstawie orzeczenia zespołu orzekającego poradni psychologiczno-pedagogicznej.

Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna w Wyszkanie od 2000 roku do 25.10.2003r wydała 342 orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego.

Tabela Nr 8

Orzeczenia wydane dla dzieci zamieszkujących powiat wyszkowski.

LP.	GMINA	IŁOŚĆ WYDANYCH ORZECZEŃ
1.	Wyszków	126
2.	Zabrodzie	103
3.	Somianka	14
4.	Rząśnik	23
5.	Długosiodło	34
6.	Brańszczyk	42
OGÓŁEM		342

Obiekty oświatowe funkcjonujące na terenie powiatu w większości nie są w pełni przystosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych, w niektórych istnieje wiele barier architektonicznych tj. brak podjazdów, wysokie progi, brak windy, wąskie drzwi, nieprzystosowane pomieszczenia i toalety. Za niedostateczne można uznać również wyposażenie w sprzęt rehabilitacyjny i specjalistyczne pomoce dydaktyczne.

Problemem jest również niedrożność systemu edukacji. Brakuje placówek odpowiadających za wczesne wspomaganie rozwoju dziecka, przedszkola specjalnego lub większej ilości oddziałów integracyjnych w przedszkolach publicznych.

W szkolnictwie ponadgimnazjalnym młodzież niepełnosprawna intelektualnie ma możliwość dalszego kształcenia jedynie w szkole zawodowej specjalnej. Ma to pośredni wpływ na niski poziom wykształcenia osób niepełnosprawnych.

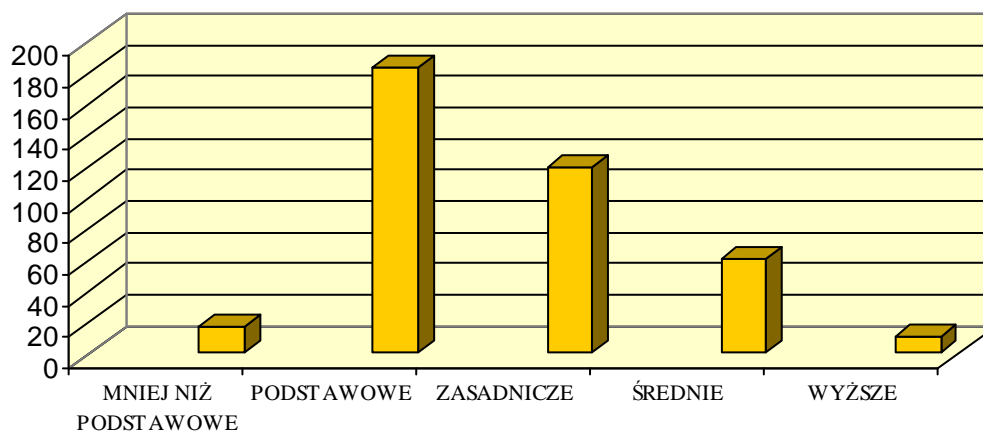
Z danych Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Wyszkanie wynika, że wśród orzekanych przez zespół osób, 51% posiada podstawowe i mniej niż podstawowe wykształcenie.

Tabela Nr 9

Wykształcenie osób niepełnosprawnych.

LP.	WYKSZTAŁCENIE	LICZBA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH	LICZBA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH W %
1.	Mniej niż podstawowe	17	4
2.	Podstawowe	183	47
3.	Zasadnicze	119	31
4.	Średnie	60	15
5.	Wyższe	11	3
OGÓLEM		390	100

Źródło: Sprawozdanie z działalności Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności za 2003r.



Po ukończeniu procesu edukacji wiele niepełnosprawnych wraca do swoich środowisk bez możliwości dalszego rozwoju i aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym.

Niewiele podejmuje kształcenie w formie kursów zawodowych przyuczających do zawodu, doskonalących, bądź przekwalifikujących, na co wskazują dane w tabeli nr 10

Tabela Nr 10

Wykaz osób niepełnosprawnych biorących udział w szkoleniach, w latach 2000 – 2003.

LP.	LATA	LICZBA OSÓB
1.	2001	4
2.	2002	13
3.	2003	10
OGÓLEM		27

Źródło: Statystyka PUP w Wyszowie

Do podstawowych czynników ograniczających dostęp do edukacji osób niepełnosprawnych należy uznać:

- brak środków finansowych na przystosowanie do potrzeb osób niepełnosprawnych istniejącej bazy lokalowej,
- brak środków finansowych na doksztalcanie kadry pedagogicznej,
- brak nacisku społecznego,
- mała świadomość rodziców w zakresie możliwości korzystania z nauczania integracyjnego.

I.6. REHABILITACJA ZAWODOWA I SPOŁECZNA

Od 1999r. powiat realizuje zadania z zakresu rehabilitacji społecznej i zawodowej przy pomocy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie oraz Powiatowego Urzędu Pracy.

Znaczącą rolę, przede wszystkim w zakresie rehabilitacji społecznej, odgrywają organizacje pozarządowe.

Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. (z późniejszymi zmianami) o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych określa zadania powiatu, w szczególności z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej, realizowane bezpośrednio przez starostę oraz za pośrednictwem powiatowego centrum pomocy rodzinie (PCPR) lub powiatowego urzędu pracy (PUP).

Do zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej realizowanych przez starostę należą:

- prowadzenie pośrednictwa pracy i doradztwa zawodowego dla osób niepełnosprawnych,
- udzielanie pożyczki osobie niepełnosprawnej na rozpoczęcie działalności gospodarczej lub rolniczej,
- dofinansowywanie oprocentowania kredytu bankowego zaciągniętego na kontynuowanie działalności gospodarczej lub rolniczej prowadzonej przez osobę niepełnosprawną,
- zwrot pracodawcom kosztów poniesionych w związku z przystosowaniem tworzonych lub istniejących stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych stosownie do potrzeb wynikających z ich niepełnosprawności,
- wydawanie opinii na temat utworzenia zakładu aktywizacji zawodowej,
- refundowanie pracodawcom kosztów szkolenia zatrudnionych osób niepełnosprawnych,
- dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, urbanistycznych, transportowych, w komunikowaniu się i technicznych,
- dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych,

- dofinansowanie do sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych,
- zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze,
- dofinansowanie rehabilitacji dzieci i młodzieży,
- dofinansowanie kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej.

I.6.1 REHABILITACJA SPOŁECZNA

Rehabilitacja społeczna osób niepełnosprawnych oznacza zespół działań, w szczególności organizacyjnych, leczniczych, psychologicznych, technicznych, szkoleniowych, edukacyjnych i społecznych, zmierzających do osiągnięcia, przy aktywnym uczestnictwie tych osób, możliwie najwyższego poziomu ich funkcjonowania, jakości życia i integracji społecznej.

Rehabilitacja społeczna ma na celu umożliwienie osobom niepełnosprawnym uczestnictwo w życiu społecznym.

Realizowana jest przede wszystkim przez:

- wyrabianie zaradności osobistej i pobudzanie aktywności społecznej osoby niepełnosprawnej,
- wyrabianie umiejętności samodzielnego wypełniania ról społecznych,
- likwidację barier, w szczególności architektonicznych, urbanistycznych, transportowych, technicznych, w komunikowaniu się i dostępie do informacji,
- kształtowanie w społeczeństwie właściwych postaw i zachowań sprzyjających integracji z osobami niepełnosprawnymi.

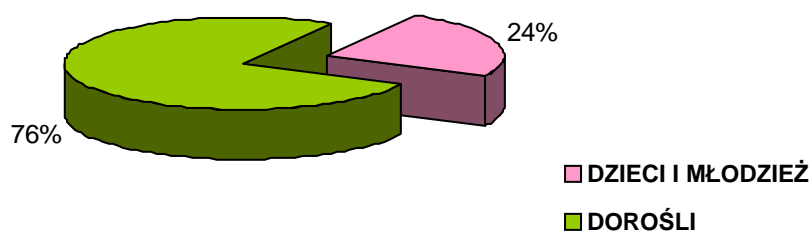
Od 2002 roku Rada Powiatu w formie uchwał określa zadania i wysokość środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych przypadających wg algorytmu w danym roku kalendarzowym powiatowi wyszkowskiemu przeznaczonych na zadania z zakresu rehabilitacji społecznej i zawodowej.

Tabela nr 11

Liczba osób objętych pomocą w ramach realizowanych zadań w zakresie rehabilitacji społecznej

LP.	RODZAJ DOFINANSOWANIA	LICZBA OSÓB	
		OGÓŁEM	W TYM: DZIECI I MŁODZIEŻ
1.	Turnusy rehabilitacyjne	145	39
2.	Likwidacja barier architektonicznych i urbanistycznych	15	3
3.	Likwidacja barier w komunikowaniu się	10	1
4.	Zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	154	60
OGÓŁEM		324	103

Źródło: Ankieta „Wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu”



Wykazana w tabeli liczba ogółem nie wskazuje rzeczywistej liczby osób korzystających z pomocy ponieważ ta sama osoba mogła skorzystać z różnego rodzaju dofinansowania.

Tabela Nr 12

Zestawienie środków finansowych przekazywanych przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych na realizację zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej w 2003r. wykonywanych przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

Lata	ŚRODKI FINANSOWE PFRON NA REALIZACJĘ ZADAŃ W ZAKRESIE:										ŁĄCZNIE PRZEKAZANO ALGORYTMEM
	REHABILITACJI ZAWODOWEJ					REHABILITACJI SPOŁECZNEJ					
	Udział pożyczek	Organizacja stanowisk pracy	Zwrot wynagrodzeń oraz składek na ubezpieczenie	Szkolenia i przekwalifikowania	Ogółem	Likwidacja barier architektonicznych oraz w komunikowaniu się	Dofinansowanie do turnusów rehabilitacyjnych	Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny , ortopedyczny i środki pomocnicze	Warsztaty terapii zajęciowej	Ogółem	
2003 r.	-	46.000,00 (zobowiązania)	119.183,00 (zobowiązania)	9.822,00	175.005,00	92.821,00	76.388,46	113.255,73	88.079,81	370.545,00	545.550,00

Źródło: Uchwała Rady Powiatu w sprawie ustalenia zadań i podziału środków na 2003 r

Środki finansowe przekazane algorytmem powiatowi przez PFRON i przeznaczone przez Radę Powiatu na realizację zadań z zakresu rehabilitacji społecznej w stosunku do zdiagnozowanych w sierpniu 2002r. potrzeb, są daleko niewystarczające, dotyczy to przede wszystkim:

- dofinansowania do turnusów rehabilitacyjnych, na które zabezpieczono ok.43% wykazanych potrzeb,
- dofinansowania zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, ortopedyczny i środki pomocnicze, na które zabezpieczono ok.53% wykazanych potrzeb

Dodatkowe środki przekazane w miesiącu listopadzie 2003r algorytmem na realizację zadań w zakresie rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz przesunięcia środków pomiędzy zadaniami pozwolą na rozszerzenie zakresu zadań z rehabilitacji społecznej o warsztaty terapii zajęciowej.

Z uwagi na ograniczone środki finansowe przekazane algorytmem powiatowi wyszkowskiemu przez PFRON w 2003r. nie udzielono pomocy na dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki dla osób niepełnosprawnych.

Należy podkreślić, że dostęp do kultury, sportu i rekreacji jest bardzo ograniczony. Wynika to przede wszystkim z braku odpowiedniej infrastruktury, a także odpowiednio przygotowanego personelu oraz programów specjalnie dla nich przeznaczonych.

Działania w tym zakresie są inspirowane i organizowane przez organizacje pozarządowe, przy niewielkim zaangażowaniu środków publicznych (Igrzyska Sportowe Osób Niepełnosprawnych, Przegląd Twórczości). Ze zgromadzonych informacji wynika, że w 2003r. samorząd powiatu wyszkowskiego ze środków własnych przeznaczył na dofinansowanie kultury, sportu i rekreacji 24.869,00zł z czego dla osób niepełnosprawnych przekazano zaledwie 4.949,00zł. W niewielkim zakresie dziedzina ta jest również wspomagana finansowo przez samorząd miasta.

We wrześniu 2003r. powiat wyszkowski przystąpił do realizacji „Programu wyrównywania różnic między regionami”. Uczestnictwo powiatu w realizacji programu pozwoliło na pozyskanie, poza algorytmem dodatkowych środków finansowych PFRON w dwóch obszarach, w tym:

1. obszar C – wyposażenie nowych miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych odpowiednio do ich potrzeb i możliwości,
2. obszar D – likwidacja barier transportowych.

W ramach obszaru C powiat pozyskał z Funduszu środki dla 3 pracodawców na 15 nowych stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych w łącznej wysokości 345.000,00 zł. Przystąpienie powiatu do realizacji programu pn. „Program wyrównywania różnic między regionami” w obszarze D zaowocowało pozyskaniem środków dla 3 wnioskodawców ubiegających się

o dofinansowanie zakupu samochodów przystosowanych do przewozu osób niepełnosprawnych na ogólną kwotę 207.580,00 zł.

I.6.2 REHABILITACJA ZAWODOWA

Rehabilitacja zawodowa jest ważną częścią rehabilitacji kompleksowej. Dotyczy ona niepełnosprawnej młodzieży i osób w wieku aktywności zawodowej, a za cel stawia sobie przygotowanie do pracy oraz zapewnienie osobie niepełnosprawnej zatrudnienia, zgodnie z jej możliwościami psychofizycznymi i kwalifikacjami zawodowymi.

Rehabilitacja zawodowa powinna przebiegać w kilku etapach. Pierwszy etap stanowi poradnictwo zawodowe oparte na ocenie zdolności do pracy osoby niepełnosprawnej. Udzielenie właściwej porady zawodowej stanowi bardzo istotny etap, gdyż od niego właśnie zależy powodzenie całego procesu rehabilitacji zawodowej.

Następny etap stanowi przygotowanie do pracy, w wyniku którego osoba niepełnosprawna nabywa niezbędną wiedzę teoretyczną, umiejętności praktyczne oraz zasady funkcjonowania i zachowania się w sytuacjach zawodowych. Kierunek kształcenia zawodowego ustalany jest na podstawie wyników badań zdolności do pracy i diagnozy zawodowej.

Po pomyślnym ukończeniu przygotowania do pracy powinno nastąpić zatrudnienie na odpowiednio dobranym stanowisku pracy, odpowiadającym psychofizycznym sprawnościom i uzyskanym kwalifikacjom zawodowym. Podjęcie przez osobę niepełnosprawną właściwej dla niej pracy stanowi ukoronowanie całego procesu rehabilitacji zawodowej.

Ostatni etap stanowi opieka nad zatrudnioną osobą niepełnosprawną, zwłaszcza w początkowym okresie i udzielanie jej pomocy w adaptacji do nowego środowiska pracy – fizycznego i społecznego.

Do ważnych czynników ograniczających możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych należy zaliczyć: wysokie bezrobocie powodujące wypieranie z rynku pracowników słabszych i chorych, niedostateczne i nieodpowiednie przygotowanie zawodowe, słaby stopień przygotowania do samodzielnego życia wielu z nich, niski poziom ogólnego wykształcenia a także niezajomość ich możliwości zawodowych i uprzedzenia pracodawców.

Każdy z wymienionych czynników stanowi poważną trudność, której przezwyciężenie wymaga pomocy, środków finansowych, środków technicznych itp. Występowanie wielu przeszkód powoduje ograniczenia, których pokonanie jest niezmiernie trudne.

Złożoność działań, jakie należy podjąć celem rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych, wymaga zaangażowania w jej realizację wszystkich mieszkańców naszego powiatu, zważywszy na fakt stopniowego starzenia się społeczeństwa, czego efektem jest prawdopodobieństwo jego niepełnosprawności.

W Powiatowym Urzędzie Pracy w Wyszkanie na koniec grudnia 2003r. zarejestrowanych było 105 osób. Wielkość ta nie określa w pełni liczby osób niepełnosprawnych w wieku aktywności zawodowej, zainteresowanych podjęciem pracy. Wynika to z niezajomości przez osoby niepełnosprawne i ich rodziny prawa do ubiegania się o zatrudnienie.

1. Osoby niepełnosprawne zarejestrowane w Powiatowym Urzędzie Pracy w Wyszkanie (stan na 31.12.2003r.)

a) według statusu

Osoby bezrobotne	60
Osoby poszukujące pracy	45
OGÓŁEM	105

Osoby bezrobotne niepełnosprawne to te osoby, które posiadają odpowiednie orzeczenie wydane przez organ do tego uprawniony i nie uzyskują rent lub dochodu z tytułu zatrudnienia.

Osoby poszukujące pracy niepełnosprawne to te osoby, które posiadają odpowiednie orzeczenie wydane przez organ do tego uprawniony i uzyskują rentę, emeryturę lub też dochód z tytułu zatrudnienia.

b) według stopnia niepełnosprawności

Stopień lekki	69
Stopień umiarkowany	30
Stopień znaczny	6
OGÓŁEM	105

Największą liczbę osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Wyszkanie stanowią osoby z lekkim stopniem niepełnosprawności (65,7 % ogółu niepełnosprawnych), najmniej liczną – osoby ze znacznym stopniem niepełnosprawności (5,7 % ogółu niepełnosprawnych).

c) według rodzaju schorzeń

Przyczyny niepełnosprawności	Liczba osób niepełnosprawnych
Upośledzenie umysłowe	1
Choroby psychiczne	12
Zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu	5
Zaburzenia narządu wzroku	18
Upośledzenie narządu ruchu	13
Choroby układu oddechowego i układu krążenia	16
Choroby układu pokarmowego	4
Choroby neurologiczne	13
Inne	20
Nieustalone	3
RAZEM	105

Największą liczbę osób niepełnosprawnych stanowią osoby ze schorzeniami psychicznymi, neurologicznymi, układu oddechowego, krążenia, narządu wzroku, ruchu.

d) według wykształcenia

Wyższe	4
Średnie zawodowe i policealne	21
Licealne	4
Zawodowe	41
Podstawowe	35
OGÓŁEM	105

Wśród osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Wyszowie przeważa grupa osób z niskim poziomem wykształcenia. Najliczniej osoby niepełnosprawne reprezentują wykształcenie zawodowe i podstawowe.

e) według wieku

18 – 24 lata	28
25 – 34 lata	19
35 – 44 lata	18
45 – 54 lata	30
55 – 59 lat	9
60 – 65 lat	1
OGÓŁEM	105

Osoby niepełnosprawne bezrobotne i poszukujące pracy to ludzie młodzi – 44,8% ogółu stanowią osoby w wieku 18 – 34 lata.

I.7. BARIERY ŚRODOWISKOWE

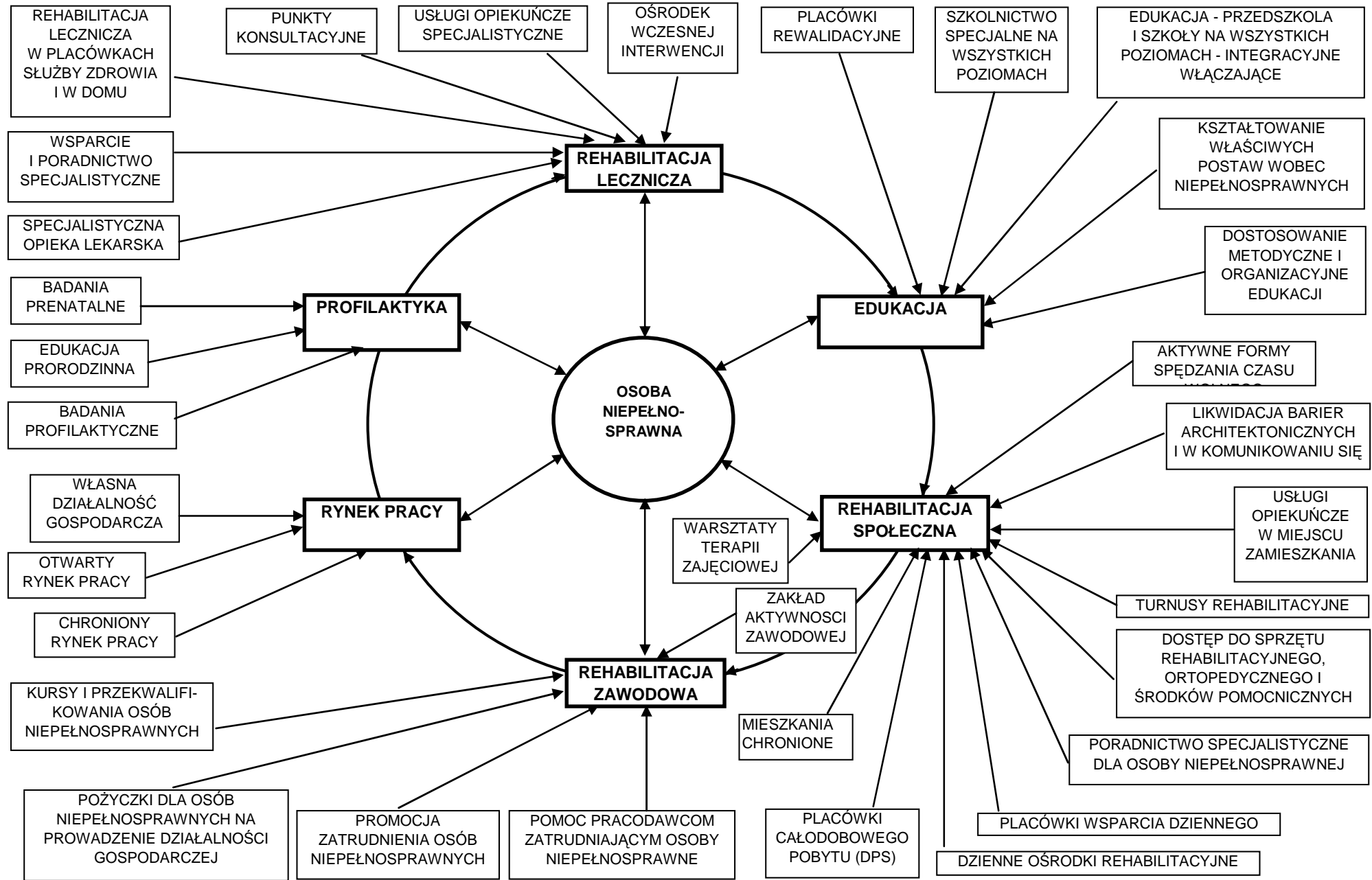
Celem zapoznania się z problemami osób niepełnosprawnych Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wyszkanie przeprowadziło we wrześniu 2003r. ankietę na terenie powiatu wyszkowskiego nt. „Stan przystosowania infrastruktury społecznej do potrzeb osób niepełnosprawnych”, (opracowanej przez MCPS). Przeprowadzone badanie miało na celu pokazanie skali zjawiska, utrudniającego osobom niepełnosprawnym swobodne funkcjonowanie w społeczeństwie lokalnym. Uzyskana w ten sposób diagnoza przystosowania infrastruktury społecznej do potrzeb osób niepełnosprawnych wskazuje, że na terenie powiatu wyszkowskiego budynki administracji samorządowej, budynki ośrodków pomocy społecznej, zakładów opieki zdrowotnej, szkół, przedszkoli, placówek opiekuńczo – wychowawczych, banków i urzędów pocztowych, kina i innych budynków kultury, obiekty sportowe, budynki dworców i stacje kolejowe oraz budynki mieszkalne (bez indywidualnych) są w większości nieprzystosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Dane te potwierdzone zostały również wynikami ankiety skierowanej w grudniu 2003 roku przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie do gminnych jednostek samorządowych i właściwych wydziałów Starostwa Powiatowego w Wyszkanie.

Diagnoza ciągów komunikacyjnych wskazuje, że tylko gminy Brańszczyk i Wyszaków określiły dostosowanie ciągów komunikacyjnych do potrzeb osób niepełnosprawnych jako dostateczne, natomiast pozostałe gminy stan dostosowania określiły jako niedostateczny. Z informacji uzyskanych z gminy Wyszaków wynika, że w zakresie dostosowania ciągów komunikacyjnych gmina wykonuje prace związane z obniżeniem chodników przy większości przejść dla pieszych. Wszystkie nowobudowane chodniki są już dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych. W zakresie dostosowania obiektów użyteczności publicznej stanowiących własność gminy planuje się w latach 2005-2006 wykonać podjazd do Wyszakowskiego Ośrodka Kultury „Hutnik”, a w 2010r. przystosować budynek Urzędu Miejskiego w celu umożliwienia wejścia osobom niepełnosprawnym na I piętro, gdzie mieści się Urząd Miasta i Urząd Stanu Cywilnego (zainstalowanie windy).

Na podstawie danych dotyczących dostosowania transportu publicznego do potrzeb osób niepełnosprawnych ustalono, że na terenie powiatu wyszkowskiego dopuszczonych do ruchu jest 231 autobusów oraz 10 taksówek, które nie są dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych. Bariery transportowe występują również w placówkach, które statutowo prowadzą działalność na rzecz osób niepełnosprawnych.

SCHEMAT SYSTEMU WSPARCIA DLA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH I ICH RODZIN W SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ



II. PODSUMOWANIE I WNIOSKI

Ankiety skierowane przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wyszkowie w lipcu 2000 r., we wrześniu 2003 r. i w grudniu 2003 r. do wszystkich samorządów gminnych i podmiotów publicznych i niepublicznych zajmujących się statutową działalnością na rzecz osób niepełnosprawnych oraz wcześniej przedstawiona diagnoza powiatu wyszkowskiego wskazują, że osoby niepełnosprawne w życiu społecznym i zawodowym napotykać na wiele problemów.

Do najważniejszych problemów należą:

- utrudniony dostęp do specjalistycznej diagnozy, kompleksowej i długotrwałej terapii,
- brak placówek odpowiadających za wczesną interwencję i rehabilitację zawodową,
- niewystarczająca liczba placówek dziennego wsparcia oraz rehabilitacji leczniczej i społecznej,
- ograniczony dostęp do poradnictwa, wsparcia informacyjnego i psychologicznego,
- nie zabezpieczone potrzeby indywidualne w zakresie likwidacji barier architektonicznych, komunikacyjnych i technicznych, a także udziału w turnusach rehabilitacyjnych,
- brak asysty osobistej oraz alternatywy zamieszkania wobec instytucji domów pomocy społecznej tj. grupowe domy rodzinne, mieszkania chronione,
- placówki całodobowej opieki, tj. domy pomocy społecznej nie spełniają wymaganych standardów,
- ograniczony dostęp do kultury, sportu i rekreacji,
- przeważa segregacyjna edukacja w szkołach specjalnych i realizacja obowiązku szkolnego w formie nauczania indywidualnego w domu,
- mała liczba edukacyjnych placówek integracyjnych,
- niedostateczne przygotowanie organizacyjne i metodyczne szkół masowych do przyjęcia niepełnosprawnego ucznia,
- uboga oferta kształcenia na poziomie ponadgimnazjalnym,
- istotne braki w wyposażeniu w sprzęt rehabilitacyjny, techniczny i specjalistyczne pomoce dydaktyczne,
- utrudniony dostęp do pracy zarówno na otwartym jak i chronionym rynku pracy,
- niska aktywność osób niepełnosprawnych,
- małe zainteresowanie pracodawców zatrudnieniem osób niepełnosprawnych,
- bariery architektoniczne, transportowe i w dostępie do informacji,
- negatywne postawy społeczne,

- niedostateczna współpraca podmiotów działających na rzecz niepełnosprawnych,
- ograniczone i niestabilne środki finansowe przeznaczane na działalność organizacji pozarządowych.

Warunki sprzyjające realizacji programu:

- obowiązujące prawo,
- przychylność i zaangażowanie władz samorządowych w rozwiązywaniu problemów społecznych,
- silne organizacje pozarządowe,
- wykwalifikowana kadra,
- kreatywność i zaangażowanie kadry kierowniczej,
- różnorodna infrastruktura placówek edukacyjnych i domów pomocy społecznej,
- możliwość dostosowania infrastruktury do prowadzenia szkoleń i kursów doształcających,
- możliwość zaadaptowania niewykorzystanych obiektów pod potrzeby osób niepełnosprawnych,
- rozwój ruchu samopomocowego i wolontariatu,
- różnorodność podmiotów działających na rzecz osób niepełnosprawnych,
- możliwość korzystania ze środków finansowych PFRON w ramach realizacji „Programu wyrównywania różnic między regionami” i innych programów celowych,
- sprzyjające warunki dla organizacji pozarządowych, fundacji i związków wyznaniowych do uzyskania środków finansowych w ramach ogłaszanych konkursów przez Samorząd Wojewódzki i Wojewodę,
- sprzyjające warunki do korzystania ze środków strukturalnych Funduszu Unii Europejskiej.

Biorąc pod uwagę powyższe należy stwierdzić, że niniejszy program powstaje w obliczu palących potrzeb środowiska w zakresie właściwego, zaspokojenia potrzeb osób niepełnosprawnych. Stwarzanie tym osobom i ich rodzinom takich możliwości samorealizacji jakie zapewnione mają prawem i na jakie zasługują własną egzystencją.

„Program działań na rzecz osób niepełnosprawnych w Powiecie Wyszowskim” zakłada stworzenie systemu wsparcia społecznego dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin we wszystkich etapach rozwoju człowieka poprzez profilaktykę, wczesną diagnozę, kompleksowe działania uwzględniające potrzeby społeczne i psychiczne niepełnosprawnych oraz ich rodzin umożliwiających im aktywny udział w życiu społeczności lokalnej. Działania te uwzględniać powinny:

- podniesienie świadomości społecznej w zakresie uznania prawa osób niepełnosprawnych do pełnej integracji ze społeczeństwem oraz możliwościach egzekwowania przez nie przysługujących praw,
- zwiększenie w środowisku lokalnym dostępności i zakresu usług i świadczeń, w tym przede wszystkim dostępu do leczenia i opieki medycznej, wczesnej diagnostyki, rehabilitacji leczniczej i społecznej, zapewnienie dziennej i całodobowej opieki oraz podniesienie standardu świadczonych usług,
- zapewnienie nauki w jak najkorzystniejszych warunkach, w szczególności edukacji przedszkolnej, naukę w szkołach powszechnych w integracji i systemie edukacji włączającej; rozszerzenia oferty edukacyjnej i zapewnienia kształcenia ustawicznego w celu przygotowania osób niepełnosprawnych do samodzielnego życia i pracy,
- stworzenie szerszych niż dotychczas możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych,
- likwidację barier urbanistycznych, architektonicznych, komunikacyjnych i transportowych,
- intensyfikację i skoordynowanie działań samorządów terytorialnych, służb pomocy społecznej, organizacji społecznych i wolontariatu mających na celu pomoc w przezwyciężaniu trudnej sytuacji życiowej osób niepełnosprawnych i ich rodzin oraz zapobiegania społecznej marginalizacji i wykluczeniu,
- stworzenie, alternatywnych do instytucji całodobowego pobytu, miejsc zamieszkania w otwartym środowisku,
- tworzenie warunków włączania dzieci, młodzieży i osób dorosłych w tok normalnego życia, korzystania przez nich z ogólnodostępnej infrastruktury i form życia społecznego,

II. 1. PRIORYTETOWE KIERUNKI DZIAŁAŃ PRZYJĘTE W PROGRAMIE

Działania o charakterze profilaktycznym – obejmują działania zmierzające do wczesnego usprawniania osób dotkniętych niepełnosprawnością (tzw. wczesna interwencja) oraz ograniczania skutków niepełnosprawności, a także łagodzenia skutków psychospołecznych związanych z faktem niepełnosprawności.

Działania o charakterze wzmacniającym i wspierającym – obejmują działania, których celem jest wspieranie osób dotkniętych niepełnosprawnością oraz wzmacnianie ich samodzielności i aktywności, zgodnie z zasadą pomocniczości.

Działania o charakterze pomocowym – obejmują działania mające na celu pomoc w przezwycięzeniu trudnej sytuacji życiowej osób niepełnosprawnych i ich rodzin oraz zapobieganie społecznej marginalizacji i wykluczeniu.

Działania o charakterze przystosowawczym – obejmują działania zmierzające do przystosowania środowiska społecznego do potrzeb osób niepełnosprawnych oraz tworzenie warunków do ich samodzielnego życia.

Działania o charakterze edukacyjnym – obejmują działania mające na celu kształtowanie właściwych postaw społecznych wobec osób niepełnosprawnych, sprzyjających przestrzeganiu praw osób niepełnosprawnych.

Działania o charakterze promocyjnym – obejmują upowszechnianie działalności i twórczości osób niepełnosprawnych, promowanie ich samodzielności i autonomiczności.

III. ZAŁOŻENIA PROGRAMU

Założeniem „Programu działań na rzecz osób niepełnosprawnych w Powiecie Wyszowskim” jest:

1. Zapobieganie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych i ich rodzin poprzez:
 - umożliwienie im rzeczywistego i pełnego korzystania z praw człowieka,
 - tworzenie warunków do godnego, maksymalnie niezależnego i aktywnego życia,
 - tworzenie płaszczyzn integracji społeczności lokalnej
2. Konsolidacja, rozszerzenie i podwyższanie standardów świadczeń i usług realizowanych przez różne podmioty dla właściwego wykorzystania środków publicznych i posiadanych zasobów oraz skierowanie działań do osób najbardziej potrzebujących wsparcia.
3. Partnerski udział wszystkich podmiotów; wzmocnienie organizacji pozarządowych i zapewnienie im większego udziału w realizacji zadań publicznych.
4. Ożywienie społecznej solidarności i wzmocnienie idei społeczeństwa obywatelskiego.
5. Zbliżenie się do europejskiego poziomu włączania osób niepełnosprawnych w społeczeństwa.
6. Powstawanie w ramach Programu szczegółowych projektów, mających na celu realizację określonych w nim zadań.
7. Aplikowanie projektów o środki z funduszy strukturalnych oraz w ramach realizacji rządowych i samorządowych programów celowych.

W celu właściwej realizacji działań na rzecz osób niepełnosprawnych i ich rodzin konieczne jest monitorowanie i ewaluacja Programu.

IV. CEL STRATEGICZNY PROGRAMU

Tworzenie osobom niepełnosprawnym warunków do pełnego uczestnictwa w życiu społecznym, ich integracji oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych i ich rodzin.

Działalność prowadząca do realizacji wymienionego celu będzie polegała z jednej strony na tworzeniu warunków zewnętrznych sprzyjających wyrównywaniu szans i społecznej integracji osób niepełnosprawnych, z drugiej zaś strony działania będą ukierunkowane bezpośrednio na same osoby niepełnosprawne, prowadzące do wzmocnienia ich samodzielności i zdolności do samoorganizacji.

W realizacji tego programu osoby niepełnosprawne, samorządy lokalne i instytucje pomocowe oraz organizacje pozarządowe powinny odgrywać aktywną rolę, jako partnerzy w działaniu.

Należy wykorzystać zasoby środowiska aby zapewnić wszystkim członkom społeczności lokalnej równe szanse udziału w życiu społecznym.

V. CELE OPERACYJNE

1. Zintegrowanie i wzmocnienie podmiotów działających w imieniu i na rzecz osób niepełnosprawnych oraz usprawnienie systemu informacji dotyczącej problematyki osób niepełnosprawnych.
2. Kształtowanie właściwych postaw społecznych wobec niepełnosprawności sprzyjających realizowaniu praw osób niepełnosprawnych.
3. Zwiększenie dostępności osób niepełnosprawnych do kształcenia.
4. Tworzenie warunków do zachowania samodzielności i niezależności osób niepełnosprawnych poprzez rozwój kompleksowego systemu rehabilitacji.
5. Tworzenie warunków do zatrudniania osób niepełnosprawnych na otwartym i chronionym rynku pracy.
6. Tworzenie dostępnego środowiska dla osób niepełnosprawnych.

CEL OPERACYJNY 1

Zintegrowanie i wzmocnienie podmiotów działających w imieniu i na rzecz osób niepełnosprawnych oraz usprawnienie systemu informacji dotyczącej problematyki osób niepełnosprawnych.

W działalność na rzecz osób niepełnosprawnych zaangażowanych jest w powiecie wyszkowskim wiele instytucji i organizacji pozarządowych. To właśnie one powinny podejmować

działania na rzecz rozwiązywania problemów społecznych szczególnie tym grupom, które nie są w stanie samodzielnie przezwyciężyć trudnych sytuacji życiowych, być skuteczne dzięki swobodzie wyboru metod pracy i względnej niezależności.

Dla tworzenia warunków wielopłaszczyznowej pomocy służącej wyrównywaniu szans osób niepełnosprawnych konieczne jest współdziałanie wszystkich podmiotów. Wymiana wiedzy i doświadczeń w temacie niepełnosprawności znacznie podwyższy standard świadczonych usług oraz pozwoli na monitorowanie kierowanej pomocy.

Żadna z nich jednak nie dysponuje pełnymi danymi dotyczącymi problemów tj. liczba osób, rodzaje niepełnosprawności, potrzeby osób niepełnosprawnych, rodzaje udzielonego wsparcia.

Musimy dołożyć wszelkich starań aby osoby niepełnosprawne, ich rodziny, najbliższe otoczenie, oraz instytucje i organizacje działające na ich rzecz miały łatwy dostęp do kompleksowej informacji na temat swoich praw, obowiązków i przywilejów.

PRZEDSIĘWZIĘCIE 1.1

Zintegrowanie działań samorządów terytorialnych, instytucji, sektora pozarządowego oraz środowiska osób niepełnosprawnych dla pełnego zdiagnozowania problemu, programowania działalności oraz monitorowania sytuacji osób niepełnosprawnych.

ZADANIA:

1. Wymiana doświadczeń w zakresie działalności na rzecz osób niepełnosprawnych pomiędzy samorządami a sektorem niepublicznym.
2. Wypracowanie systemu zbierania danych z zakresu niepełnosprawności – utworzenie centrum informacji.
3. Wspólne aplikowanie projektów do Unii Europejskiej.
4. Występowanie z wnioskami do funduszy – PFRON, Wojewody, Samorządu Województwa Mazowieckiego.
5. Merytoryczna i finansowa pomoc organizacjom działającym na rzecz i w imieniu osób niepełnosprawnych oraz umożliwienie im korzystania z posiadanej przez samorządy infrastruktury.
6. Wspieranie projektów środowiskowych w celu tworzenia organizacji pozarządowych, grup samopomocowych i wolontariatu.

PRZEDSIĘWZIĘCIE 1.2

Inicjowanie i organizowanie dla samorządów lokalnych i sektora pozarządowego szkoleń w zakresie problematyki niepełnosprawności.

ZADANIA:

1. Diagnozowanie potrzeb w zakresie szkolenia w obszarze niepełnosprawności.
2. Współpraca w tworzeniu lokalnych programów szkoleń integrujących służby społeczne działające na rzecz osób niepełnosprawnych.
3. Organizowanie szkoleń obejmujących zagadnienia aplikowania projektów do Unii Europejskiej.

PRZEDSIĘWZIĘCIE 1.3

Usprawnienie przepływu informacji kierowanej do osób niepełnosprawnych.

ZADANIA:

1. Współpraca w zakresie zapewnienia osobom niepełnosprawnym szerszego dostępu do informacji przy wykorzystaniu różnych form przekazu tj. wydawnictwa, internet, dotyczących różnych aspektów życia osób niepełnosprawnych, przysługujących im praw oraz instytucjach działających na ich rzecz.

OCZEKIWANE REZULTATY:

1. Wypracowanie przez samorzady terytorialne systemów współpracy na rzecz osób niepełnosprawnych.
2. Konsolidacja działalności służb społecznych, realizujących zadania z zakresu niepełnosprawności.
3. Opracowanie i realizacja zintegrowanych programów lokalnych na rzecz osób niepełnosprawnych.
4. Pozyskanie funduszy europejskich na realizację projektów z zakresu niepełnosprawności oraz fundusz PFRON, Wojewody, Samorządu Województwa Mazowieckiego w ramach programów celowych.
5. Opracowanie i realizacja programów szkoleń i zakresu problematyki niepełnosprawności.
6. Stworzenie sprawnego systemu informacji dostępnego dla osób niepełnosprawnych oraz wszystkich podmiotów działających na ich rzecz.

PARTNERZY W REALIZACJI:

Samorząd Powiatowy, Samorząd Województwa Mazowieckiego, Wojewoda, PFRON, samorzady gminne, PCPR, OPS-y, organizacje pozarządowe, fundacje, Kościół Katolicki, związki wyznaniowe, środowisko osób niepełnosprawnych

TERMIN REALIZACJI:

Lata 2004-2014

CEL OPERACYJNY 2

Kształtowanie właściwych postaw społecznych wobec niepełnosprawności sprzyjających realizowaniu praw osób niepełnosprawnych.

Podniesienie poziomu świadomości społecznej na temat niepełnosprawności jest kluczowe dla przełamywania barier społecznych i uznania prawa osób niepełnosprawnych do pełnej integracji ze społeczeństwem.

Polskie badania wskazują, że prawie co piąta osoba dorosła społeczeństwa nie tylko nie utrzymuje kontaktów z osobami niepełnosprawnymi, ale nawet nie zna ich „z widzenia”. Brak osobistych doświadczeń opartych na kontaktach z osobami niepełnosprawnymi powoduje, że wiedza o ich problemach jest powierzchowna i kształtowana przez stereotypy i obiegowe opinie. W przekonaniu tej części społeczeństwa osoba niepełnosprawna ma liczne ograniczenia w sprawności fizycznej i umysłowej, jest niesamodzielna, nieproduktywna, nieprzydatna i stanowi ciężar dla innych. Osoby prezentujące postawę negatywną, dodatkowo obawiają się, że w trakcie kontaktu mogą doświadczyć przykrych uczuć związanych z nieodpowiednim zachowaniem. W miarę wzrostu posiadanej wiedzy o niepełnosprawności rośnie tolerancja, akceptacja, integracja i uznanie praw osób niepełnosprawnych.

Jednocześnie nie mniej istotne jest budzenie świadomości społecznej samych osób niepełnosprawnych, co do ich potrzeb, możliwości oraz wkładu, jakie wnoszą w życie społeczne. Dlatego też niezbędna jest szeroko zakrojona działalność edukacyjna, budząca zrozumienie dla potrzeb osób niepełnosprawnych oraz wskazująca na ich ogromne możliwości. Znaczącą rolę dotychczas na tym polu odgrywają organizacje działające na rzecz osób niepełnosprawnych

PRZEDSIĘWZIĘCIE 2.1

Edukacja społeczna mająca na celu rozbudzenie świadomości społecznej również osób niepełnosprawnych oraz przełamywanie barier społecznych związanych z niepełnosprawnością.

ZADANIA:

1. Organizowanie konferencji, seminariów i imprez integracyjnych, itp. mających na celu podnoszenie społecznej świadomości dotyczącej problematyki niepełnosprawności.
2. Opracowywanie i realizacja programów edukacyjnych dla osób niepełnosprawnych mających na celu podnoszenie świadomości osób niepełnosprawnych dotyczącej przysługujących im praw, a także ich potencjału oraz wkładu, jaki wnoszą w życie społeczne.
3. Promowanie i prezentacja twórczości artystycznej i kulturalnej osób niepełnosprawnych.
4. Organizowanie imprez kulturalnych, sportowych i turystycznych, w tym integracyjnych.
5. Wspieranie aktywności i samoorganizacji środowiska osób niepełnosprawnych i wspieranie działań organizacji pozarządowych.

OCZEKIWANE REZULTATY:

1. Zwiększenie świadomości społecznej w zakresie problematyki osób niepełnosprawnych.
2. Upowszechnianie aktywnego stylu życia i promowanie postaw pokonywania niesprawności wśród niepełnosprawnych.
3. Upowszechnianie wizerunku osób niepełnosprawnych jako aktywnych członków społeczeństwa.
4. Zwiększenie zaangażowania samorządów lokalnych oraz organizacji pozarządowych w działalność na rzecz przestrzegania praw obywatelskich.

PARTNERZY:

Samorząd powiatowy, samorządy gminne, Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna, inne placówki edukacyjne, Mazowieckie Centrum Polityki Społecznej, Wojewoda, organizacje pozarządowe, MONAR, związki wyznaniowe, środowisko osób niepełnosprawnych.

TERMIN REALIZACJI:

Praca ciągła 2004 - 2014.

CEL OPERACYJNY 3

Zwiększenie dostępności osób niepełnosprawnych do kształcenia.

Edukacja ma rozstrzygające znaczenie dla możliwości i szans ludzi, zarówno na rynku pracy, jak i w innych sferach życia społecznego.

Podstawy prawne edukacji w Polsce zapewniają wszystkim dzieciom i młodzieży możliwość edukacji oraz uzyskiwanie dodatkowej specjalistycznej pomocy w celu poprawy rozwoju.

Edukacja dziecka niepełnosprawnego powinna być poprzedzona pełną diagnozą – oceną rozwoju dziecka w każdej sferze oraz przygotowaniem ucznia do realizacji zadań edukacyjnych (wczesna interwencja, wczesne wspomaganie rozwoju). Tam, gdzie tylko jest możliwe powinno mieć ono szansę edukacji w miejscowym przedszkolu i szkole ze swoimi pełnosprawnymi rówieśnikami (edukacja integracyjna, włączająca). Nauka w placówkach specjalnych, która ma charakter segregacyjny i wzmacniający postawy dyskryminacyjne i przesady, powinna być uznana za odpowiednią formę kształcenia tylko dla najbardziej niepełnosprawnych uczniów.

Za niekorzystne dla rozwoju dziecka niepełnosprawnego, m.in. ze względu na pozbawianie kontaktów z rówieśnikami, należy uznać nauczanie indywidualne w domu.

Dane wskazują, że większość osób niepełnosprawnych, w tym przede wszystkim upośledzeni umysłowo, kończy swoją edukację na podstawowej szkole specjalnej lub gimnazjum. Uboga, jak dotąd oferta kształcenia ponadgimnazjalnego, skierowana jest głównie do młodzieży lekko niepełnosprawnej.

Przygotowanie systemu edukacji – organizacyjne i metodyczne, zbudowanie zróżnicowanych struktur włączających dzieci niepełnosprawne w system edukacji powszechnej powinno stanowić poważne wyzwanie nie tylko dla samorządów, ale również dla organizacji pozarządowych.

PRZEDSIĘWZIĘCIE 3.1

Stworzenie warunków sprzyjających budowaniu systemu kształcenia ustawicznego osób niepełnosprawnych.

ZADANIA:

1. Utworzenie bazy danych o instytucjach oświatowych umożliwiających naukę osobom niepełnosprawnym.
2. Monitorowanie potrzeb w środowiskach lokalnych w zakresie kształcenia osób niepełnosprawnych.
3. Podejmowanie działań na rzecz równości szans osób niepełnosprawnych w dostępie do edukacji na różnych poziomach poprzez:

- tworzenie przedszkoli i szkół z oddziałami integracyjnymi,
 - utworzenie placówki prowadzącej zajęcia rewalidacyjno-wychowawcze,
 - dostosowanie programów edukacyjnych do potrzeb i predyspozycji psychofizycznych dzieci niepełnosprawnych,
 - rozwój szkolnictwa ponadgimnazjalnego
4. Ustawiczne szkolenie kadry pedagogicznej - przygotowanie do pracy z niepełnosprawnym uczniem.
 5. Niwelowanie barier w placówkach edukacyjnych.
 6. Dopuszaenie placówek oświatowych w pomoce dydaktyczne, sprzęt rehabilitacyjny i inne pomoce techniczne.
 7. Organizacja szkoleń i przekwalifikowań mających na celu podniesienie kwalifikacji zawodowych osób niepełnosprawnych dostosowanych do aktualnych potrzeb rynku.

OCZEKIWANE REZULTATY:

1. Zwiększenie dostępu osób niepełnosprawnych do kształcenia na każdym poziomie.
2. Zwiększenie zaangażowania społeczności lokalnych na rzecz poprawy dostępności osób niepełnosprawnych do kształcenia.
3. Zdobywanie wykształcenia przygotowującego do samodzielnej egzystencji i pracy.
4. Integracja ze środowiskiem pełnosprawnych rówieśników.

PARTNERZY:

Samorząd powiatowy i gminny, gminne i powiatowe placówki oświatowe, Samorząd Województwa Mazowieckiego, Wojewoda, organizacje pozarządowe, domy pomocy społecznej.

TERMIN REALIZACJI:

Lata 2004-2014

CEL OPERACYJNY 4

Tworzenie warunków do zachowania samodzielności i niezależności osób niepełnosprawnych poprzez rozwój kompleksowego systemu rehabilitacji.

Działania z dziedziny wszechstronnej rehabilitacji mają przede wszystkim na celu adaptację społeczną osób niepełnosprawnych, doprowadzenie do ich możliwie największej samodzielności i niezależności.

Przez rehabilitację rozumiemy złożony proces obejmujący oddziaływanie lecznicze, społeczne i zawodowe, prowadzące do przywrócenia sprawności i umiejętności samodzielnego

życia w społeczeństwie osobie, która takich umiejętności nie posiada. Rehabilitacja winna podnosić sprawność fizyczną uszkodzonych narządów i całego organizmu, usprawniać psychicznie oraz społecznie, pozwalając na optymalne przystosowanie do aktywnego udziału w życiu społecznym.

Dotychczasowa praktyka wskazuje, że wcześniej rozpoczęta, kompleksowa i wielodyscyplinarna rehabilitacja, terapia, dbałość o ogólny stan zdrowia oraz zapewnienie warunków aktywnego życia, mogą spowodować znaczną poprawę stanu i istotne zmiany w funkcjonowaniu jednostki oraz jej sytuacji społecznej. Istotne znaczenie ma również wsparcie rodziny.

Właściwie zorganizowany w środowisku system wspierania osoby niepełnosprawnej oparty na współdziałaniu wszystkich podmiotów, wykorzystanie dla rehabilitacji potencjału rodziny, znacznie poprawia efektywność podejmowanych działań, a także zmniejsza wydatki na osobę niepełnosprawną w perspektywie całego życia. Ograniczy również konieczność korzystania z instytucjonalnych form opieki tj. domy pomocy społecznej przez osoby, które utracą oparcie w rodzinie.

PRZEDSIĘWZIECIE 4.1.

Przeciwdziałanie sytuacjom kryzysowym poprzez upowszechnienie edukacji zdrowotnej, zwiększenie działań profilaktycznych, umożliwienie dostępu do specjalistycznej opieki medycznej, rehabilitacji leczniczej i poradnictwa specjalistycznego w najbliższym środowisku.

ZADANIA:

1. Prowadzenie edukacji prozdrowotnej, począwszy od edukacji przyszłych małżeństw, rodziców, przedszkolaków, dzieci i młodzieży.
2. Prowadzenie badań PRENATALNYCH i PRZESIEWOWYCH, umożliwiających rozpoznanie i leczenie wielu chorób, jeszcze w okresie życia płodowego.
3. Utworzenie ośrodka wczesnej interwencji mającej na celu:
 - Kompleksowe i specjalistyczne badania noworodków,
 - Wczesną diagnozę,
 - Specjalistyczną opiekę lekarską,
 - Wczesną, kompleksową i ciągłą rehabilitację,
 - Wsparcie i edukację rodziców,
4. Prowadzenie specjalistycznych i kompleksowych bilansów zdrowotnych dzieci.
5. Prowadzenie badań diagnostycznych pełnoletnich mieszkańców pozwalające na wykrycie we wczesnym stadium zaburzeń rozwojowych i wielu chorób (onkologicznych, wzroku, słuchu, narządu ruchu, neurologicznych itp.).
6. Ułatwienie dostępu do specjalistycznej opieki leczniczej.

7. Organizowanie punktów konsultacyjnych.
8. Pomoc w tworzeniu i rozwijaniu działalności grup samopomocowych.
9. Tworzenie warunków opieki zastępczej dla dzieci niepełnosprawnych poprzez organizowanie specjalistycznej rodzinnej opieki zastępczej.
10. Rozwój poradnictwa specjalistycznego i poradnictwa obywatelskiego.
11. Włączanie wolontariatu w działania związane z przeciwdziałaniem sytuacjom kryzysowym.

PRZEDSIĘWZIECIE 4.2.

Rozszerzenie oferty usług rehabilitacyjnych na rzecz osób niepełnosprawnych i podniesienie standardów świadczonych usług.

ZADANIA:

1. Zwiększenie dostępności usług opiekuńczych w tym specjalistycznych i wspomagających, w środowisku zamieszkania osób niepełnosprawnych poprzez rozwój sieci usług środowiskowych adresowanych do osób mających problem z codzienną egzystencją.
2. Zapewnienie usług asystenckich np. (lektora, przewodnika osoby niewidomej, tłumacza języka migowego dla osób głuchoniemych).
3. Tworzenie mieszkalnictwa chronionego dla osób niepełnosprawnych.
4. Tworzenie ośrodków wsparcia dziennego tj.:
 - Domów Dziennego Pobytu,
 - Klubów Seniora,
 - Środowiskowych Domów Samopomocy,
 - Świetlic i klubów socjoterapeutycznych dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej.
5. Zwiększenie dostępu do usług rehabilitacji leczniczej prowadzonej w placówkach rehabilitacyjnych i w domu osoby niepełnosprawnej.
6. Budowa i rozbudowa obiektów służących rehabilitacji leczniczej.
7. Wyposażenie w sprzęt rehabilitacyjny obiektów służących rehabilitacji.
8. Zwiększanie dostępu do rehabilitacji społecznej poprzez:
 - umożliwienie osobom niepełnosprawnym i ich opiekunom udziału w turnusach rehabilitacyjnych,
 - umożliwienie zakupu sprzętu rehabilitacyjnego, środków ortopedycznych i pomocniczych,
 - uruchamianie wypożyczalni i punktów sprzedaży sprzętu rehabilitacyjnego, środków ortopedycznych i środków pomocniczych,

9. Utworzenie i prowadzenie Warsztatów Terapii Zajęciowej.
10. Wspieranie działań na rzecz osiągnięcia obowiązujących standardów usług świadczonych przez domy pomocy społecznej (2004-2006 r.).
11. Prowadzenie działań na rzecz podnoszenia jakości usług dla osób niepełnosprawnych, korzystających z form pomocy środowiskowej i stacjonarnej.
12. Promowanie rozwiązań zwiększających udział organizacji pozarządowych i wolontariatu w systemie pomocy osobom niepełnosprawnym i ich rodzinom.

OCZEKIWANE REZULTATY:

- a. Zmniejszenie ryzyka powstawania niepełnosprawności.
- b. Ograniczenie skutków niepełnosprawności oraz zwiększenie liczby osób dotkniętych niepełnosprawnością, prowadzących samodzielne życie i posiadających samodzielność ekonomiczną.
- c. Konsolidacja środowisk lokalnych na rzecz pomocy osobom niepełnosprawnym.
- d. Ograniczenie instytucjonalizacji życia osób niepełnosprawnych - zwiększenie dostępności i różnorodności świadczonych usług w środowisku zamieszkania osób niepełnosprawnych.
- e. Odciążenie rodzin na co dzień zajmujących się osobami niepełnosprawnymi.
- f. Poprawa jakości świadczonych usług na rzecz osób niepełnosprawnych.
- g. Aktywizacja środowiska osób niepełnosprawnych na rzecz samopomocy.
- h. Poprawa jakości przyjęć niepełnosprawnych interesantów.

PARTNERZY:

Samorzady lokalne; samorząd wojewódzki, wojewoda, PCPR, GOPSy, domy pomocy społecznej, Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna, organizacje pozarządowe, placówki służby zdrowia, przedszkola, szkoły.

TERMIN REALIZACJI:

działalność ciągła w toku realizacji 2004 - 2014.

CEL OPERACYJNY 5

Tworzenie warunków do zatrudnienia osób niepełnosprawnych na otwartym i chronionym rynku pracy.

Praca ma zasadnicze znaczenie dla jakości życia i zaangażowania w życie społeczne wszystkich ludzi. Jest nie tylko podstawą bytu, ale również zaspokaja elementarne potrzeby ludzkie, mające znaczenie dla rozwoju i celowości życia człowieka. Odnosi się więc nie tylko do spraw materialnych, ale również do wartości, które wzmacniają poczucie wspólnoty.

Osoby niepełnosprawne i to niezależnie od typu niepełnosprawności nie mogą być dyskryminowane w dostępie do pracy, jednak oczywistym jest, iż aby mogły one uzyskać powodzenie w wypełnianiu roli pracownika wymagają specjalnej pomocy. Dlatego też zdolność do pracy, przygotowanie do niej i gotowość jej podjęcia przez osobę niepełnosprawną zależą od całego ciągu poprzedzających działań rehabilitacyjnych i społecznych.

W obecnej sytuacji na rynku pracy ogromna większość osób niepełnosprawnych, w tym szczególnie ze znaczną niepełnosprawnością nie ma szans na zatrudnienie nie tylko na otwartym ale również na chronionym rynku pracy. Ponadto osoby niepełnosprawne cechuje niski poziom wykształcenia, nie są w większości przygotowani zawodowo, zwłaszcza w zawodach umożliwiających im podjęcie pracy na równi z osobami pełnosprawnymi.

Dlatego też należy m.in. tworzyć warunki do podnoszenia kwalifikacji zawodowych osób niepełnosprawnych, a także promować pracodawców ich zatrudniających.

PRZEDSIĘWZIĘCIE 5.1.

Stworzenie bazy danych na temat osób niepełnosprawnych w wieku aktywności zawodowej i rozpoznanie aktualnych potrzeb rynku pracy.

ZADANIA:

1. Przeprowadzenie rozeznania w zakresie rzeczywistego zapotrzebowania na pracę osób niepełnosprawnych z uwzględnieniem osób niepełnosprawnych zamieszkujących na obszarze powiatu, zarejestrowanych i niezarejestrowanych w powiatowym urzędzie pracy w podziale na rodzaje niepełnosprawności (osoby niewidome, z dysfunkcją narządu ruchu, niesłyszące, z upośledzeniem umysłowym i inne), płeć, wykształcenie, przedział wiekowy.
2. Rozpoznanie rynku pracy w celu pozyskania nowych partnerów współuczestniczących w rozwiązywaniu problemów z zakresu rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych.
3. Rozeznanie rynku pracy pod kątem pracodawców zainteresowanych tworzeniem miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych oraz ich oczekiwań co do grup zawodowych.

4. Rozeznanie obszarów (miejsc, zawodów, potrzebnych punktów usługowych itp.), w których niepełnosprawni mogliby po przeszkoleniu realizować własną działalność w formie samozatrudnienia.
5. Rozeznanie pod kątem zapotrzebowania na różnego rodzaju szkolenia, kierowane do osób niepełnosprawnych i pracodawców.
6. Rozpoznanie zainteresowań pracodawców zatrudniających osoby niepełnosprawne.
7. Dokonanie rozeznania w zakresie istniejących na terenie powiatu jednostek prowadzących szkolenia odpowiadające lokalnemu rynkowi pracy.

PRZEDSIĘWZIECIE 5.2.

Poprawa warunków sprzyjających wyrównywaniu szans osób niepełnosprawnych w dostępie do zatrudnienia.

ZADANIA:

1. Kreowanie pozytywnego wizerunku osoby niepełnosprawnej.
2. Organizowanie szkoleń dla pracodawców.
3. Powołanie Centrum Aktywizacji Osób Niepełnosprawnych.
4. Rozszerzenie możliwości podnoszenia umiejętności zawodowych przez osoby niepełnosprawne, (kursy, szkolenia, doskonalenie zawodowe itp.) dostosowane do potrzeb rynku pracy poprzez dostarczenie niezbędnych dodatkowych usług i wsparcia (transport, udogodnienia techniczne, pomoc opiekuna, pomoc tłumacza języka migowego) oraz upowszechnienie informacji na temat szkoleń poprzez wykorzystanie nowych technik informacyjnych m.in. sieć internet.
5. Szkolenie osób niepełnosprawnych w zakresie nabycia umiejętności efektywnego poszukiwania pracy.
6. Rozwój infrastruktury służącej nabywaniu i rozwijaniu umiejętności zawodowych osób niepełnosprawnych.
7. Pomoc pracodawcom w tworzeniu, przystosowywaniu i wyposażaniu nowych miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych z uwzględnieniem osób z umiarkowanym i znacznym stopniem niepełnosprawności.
8. Wspieranie chronionego rynku pracy.
9. Rozwijanie dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych alternatywnych form pracy (telepraca, praca wykonywana w domu, praca na zastępstwo).
10. Organizowanie subsydiowanych staży i praktyk zawodowych dla osób niepełnosprawnych.
11. Promowanie zatrudnienia osób niepełnosprawnych na otwartym rynku pracy, w tym podejmowania własnej działalności gospodarczej przez osoby niepełnosprawne.

12. Aplikowanie projektów przez samorzady terytorialne i organizacje działające na rzecz osób niepełnosprawnych o środki z:

- Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w ramach realizacji programów celowych,
- funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

OCZEKIWANE REZULTATY:

1. Zaistnienie osób niepełnosprawnych na rynku pracy lub w warunkach chronionych, co w konsekwencji umożliwi samodzielność i włączenie się w życie społeczne gminy i powiatu tej części społeczeństwa.
2. Zwiększenie niezależności ekonomicznej osób niepełnosprawnych oraz szansy zatrudnienia.
3. Możliwość samorealizacji i zwiększenie poczucia własnej wartości.
4. Podwyższenie poziomu przygotowania zawodowego oraz kwalifikacji osób niepełnosprawnych.
5. Intensyfikacja życia osób niepełnosprawnych we wspólnocie z pełnosprawnymi.
6. Poprawa mobilności zawodowej i przestrzennej osób niepełnosprawnych.
7. Pełna diagnoza możliwości i potrzeb osób niepełnosprawnych.

PARTNERZY:

Samorząd gminny i powiatowy, samorząd wojewódzki, Wojewoda, PFRON, PCPR, PUP, ZDZ, organizacje pozarządowe.

TERMIN REALIZACJI:

Praca ciągła 2004 - 2014.

CEL OPERACYJNY 6

Tworzenie dostępnego środowiska dla osób niepełnosprawnych.

Niepełnosprawność nie jest już rozumiana tylko jako skutek choroby czy urazu. Jest ona przede wszystkim rezultatem barier, na jakie napotyka w społeczeństwie osoba z niepełnosprawnością. Często wskazywanymi są bariery architektoniczne i komunikacyjne.

Trudno mówić o integracji społecznej osoby niepełnosprawnej, jej aktywności lub częściowej samodzielności, jeśli nie może ona swobodnie poruszać się po mieszkaniu, wyjść z domu, dostać się do urzędu czy zakładu pracy, kształcić się w wybranej szkole, korzystać z usług medycznych i rehabilitacyjnych, pojechać środkami komunikacji publicznej.

W przypadku niektórych typów niepełnosprawności bariery te mogą skazać osobę niepełnosprawną i w dużym stopniu jej opiekunów na pozostawanie w „czterech ścianach” mieszkania.

Perspektywa osób niepełnosprawnych powinna być uwzględniana w fazie projektowania i kreowania środowiska fizycznego. Późniejsze dostosowywanie otoczenia do potrzeb osób niepełnosprawnych jest o wiele bardziej kosztowne lub też wręcz niemożliwe (np. wąskie klatki schodowe).

Działania zmierzające do udostępnienia środowiska fizycznego powinny również dotyczyć wprowadzania rozwiązań ułatwiających osobom niepełnosprawnym dostęp do informacji i środków komunikacji międzyludzkiej (np. wydawnictwa drukowane dużą czcionką lub w alfabecie Braille’a, alternatywna telefonia).

Choć coraz częściej na naszych ulicach, w urzędzie, szkołach, czy kościołach widać niepełnosprawnych, również za zasługą usuniętych już barier architektonicznych, w rozwiązywaniu tego problemu wciąż znajdujemy się na początku drogi. Praktycznie niezauważalne są zmiany poprawiające dostęp do informacji osobom z dysfunkcjami narządów zmysłu i niepełnosprawnym intelektualnie.

Zwiększenie szeroko pojętej dostępności środowiska stworzy osobom niepełnosprawnym większe możliwości udziału w życiu lokalnej społeczności.

PRZEDSIĘWZIECIE 6.1

Poprawa warunków życia osób niepełnosprawnych poprzez likwidowanie barier występujących w środowisku lokalnym.

ZADANIA:

1. Edukacja pracowników służb społecznych, urzędników samorządowych i innych instytucji w zakresie potrzeb osób niepełnosprawnych i możliwości ich zaspokajania oraz podniesienie jakości przyjęć niepełnosprawnych interesantów.
2. Umożliwienie dostępu do informacji o sposobach i możliwościach likwidacji barier architektonicznych, komunikacyjnych itp.
3. Tworzenie warunków do likwidacji barier architektonicznych, urbanistycznych i w komunikowaniu się w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych.
4. Niwelowanie barier architektonicznych i urbanistycznych w obiektach użyteczności publicznej i zewnętrznych barier wokół obiektów.
5. Likwidacja barier transportowych poprzez:
 - utworzenie Publicznej Komunikacji dla osób niepełnosprawnych w systemie „BUS-TAXI”,

- dostosowanie miejskich środków transportu do potrzeb osób niepełnosprawnych,
 - wyposażenie placówek zajmujących się działalnością na rzecz osób niepełnosprawnych w dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych środki transportu.
6. Kontrole nadzoru budowlanego nakazujące uwzględnienie potrzeb osób niepełnosprawnych na etapie projektowania, modernizacji i remontów obiektów.
 7. Monitorowanie likwidacji barier architektonicznych, komunikacyjnych i społecznych ograniczających niepełnosprawnym funkcjonowanie w codziennym życiu.
 8. Uruchomienie dźwiękowej i świetlnej sygnalizacji.
 9. Dostosowanie ciągów komunikacyjnych do potrzeb osób niepełnosprawnych.
 10. Utworzenie w Bibliotece Miejsko-Gminnej działu książki mówionej i ułatwienie dostępu do publikacji dużą czcionką oraz alfabetem Braille'a.

OCZEKIWANE REZULTATY:

1. Odejście od zasady „drugiego etapu”, która budzi wśród niepełnosprawnych skojarzenia, że traktuje się ich jako ludzi „drugiej kategorii”, najpierw robi się coś dla pełnosprawnych, a dopiero potem, jeśli znajdą się dodatkowe środki, dla niepełnosprawnych.
2. Zwiększenie liczby mieszkań i obiektów przystosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych.
3. Ułatwienie osobom niepełnosprawnym niezależności, samodzielności ekonomicznej i więzi ze środowiskiem.
4. Uwrażliwienie i wzrost zainteresowania społeczeństwa problemami ludzi niepełnosprawnych.

PARTNERZY:

Samorząd gminny i powiatowy, samorząd wojewódzki, PKS, przedstawiciele komunikacji miejskiej, placówki statutowo zajmujące się działalnością na rzecz osób niepełnosprawnych, organizacje pozarządowe, PCPR, OPS, PFRON

TERMIN REALIZACJI:

Praca ciągła od 2004 – 2014r.

VI. PRZEDSIĘWZIĘCIA I ZADANIA W UJĘCIU TABELARYCZNYM

Lp.	Przedsięwzięcie	Zadania	Partnerzy w realizacji	Źródła finansowania	Przewidywany termin realizacji
1.	<i>Zintegrowanie działań samorządów terytorialnych, instytucji, sektora pozarządowego oraz środowiska osób niepełnosprawnych dla pełnego zdiagnozowania problemu, programowania działalności oraz monitorowania sytuacji osób niepełnosprawnych.</i>	<p>1. Wymiana doświadczeń w zakresie działalności na rzecz osób niepełnosprawnych pomiędzy samorządami a sektorem niepublicznym.</p> <p>2. Wypracowanie systemu zbierania danych z zakresu niepełnosprawności – utworzenie centrum informacji.</p> <p>3. Wspólne aplikowanie projektów do Unii Europejskiej. Występowanie z wnioskami do funduszy – PFRON, Wojewody, Samorządu Województwa Mazowieckiego.</p> <p>4. Merytoryczna i finansowa pomoc organizacjom działającym na rzecz i w imieniu osób niepełnosprawnych oraz umożliwienie im korzystania z posiadanej przez samorzady infrastruktury.</p>	<p>Organizacje pozarządowe, Samorząd Wojewódzki (Urząd Marszałkowski, MCPS), Wojewoda Mazowiecki.</p> <p>Samorząd gminny, powiatowy, stowarzyszenia.</p> <p>Organizacje pozarządowe, samorząd wojewódzki, PFRON, Wojewoda, Samorzady: gminne, powiatowy.</p> <p>Samorzady gminne, powiatowy, organizacje pozarządowe.</p>	<p>Samorzady: gminne, powiatu, PFRON, MCPS, Urząd Marszałkowski.</p> <p>PFRON, Urząd Marszałkowski, Samorząd gminny.</p> <p>Samorzady: gminne, powiatu, Urząd Marszałkowski, PFRON.</p> <p>Samorzady: gminny, powiatowy.</p>	<p>2004- praca ciągła</p> <p>2004- praca ciągła</p> <p>2004- praca ciągła</p> <p>2004- praca ciągła</p>

		5. Wspieranie projektów środowiskowych w celu tworzenia organizacji pozarządowych, grup samopomocowych i wolontariatu.	Samorządy: gminne, powiatowy, GOPS-y, PCPR, Szkoły, organizacje pozarządowe.	Samorząd gminny, powiatowy, wojewódzki, Wojewoda.	2004- praca ciągła
2.	<i>Inicjowanie i organizowanie dla samorządów lokalnych i sektora pozarządowego szkoleń w zakresie problematyki niepełnosprawności.</i>	<p>1. Diagnozowanie potrzeb w zakresie szkolenia w obszarze niepełnosprawności.</p> <p>2. Współpraca w tworzeniu lokalnych programów szkoleń integrujących służby społeczne działające na rzecz osób niepełnosprawnych.</p> <p>3. Organizowanie szkoleń obejmujących zagadnienia aplikowania projektów do Unii Europejskiej.</p>	<p>Samorząd powiatowy (PUP), Stowarzyszenia, pracodawcy.</p> <p>Samorząd Powiatowy (PCPR), Samorząd Wojewódzki(MCPS, UM), stowarzyszenia, PFRON.</p> <p>MGPiPS, Wojewoda, Urząd Marszałkowski, WCPS, samorządy: gminne, powiatowy, organizacje pozarządowe, ZDZ.</p>	<p>Samorząd powiatowy, PUP, PFRON, WUP.</p> <p>Samorząd powiatowy, Samorząd Wojewódzki, PFRON.</p> <p>MGPiPS, Wojewoda, Urząd Marszałkowski, MCPS, samorządy gminne, powiatowy.</p>	<p>2004- praca ciągła</p> <p>2004- 2014</p> <p>2004- praca ciągła</p>
3.	<i>Usprawnienie przepływu informacji kierowanej do osób niepełnosprawnych</i>	Współpraca w zakresie zapewnienia osobom niepełnosprawnym szerszego dostępu do informacji przy wykorzystaniu różnych form przekazu tj. wydawnictwa, internet, dotyczących różnych aspektów życia osób niepełnosprawnych, przysługujących im praw oraz instytucjach działających na ich rzecz.	Samorząd Powiatowy (PCPR, Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności), Samorząd Województwa Mazowieckiego, Wojewoda, PFRON, samorządy gminne, PCPR, OPS-y, organizacje pozarządowe, fundacje, Kościół Katolicki, związki wyznaniowe, środowisko osób niepełnosprawnych	Samorządy: Gminne, powiatowy, wojewódzki, Wojewoda, Fundacje, Kościół katolicki, związki wyznaniowe, sponsorzy, fundusze strukturalne	2004-2014 – praca ciągła w trakcie realizacji programu.

				Unii Europejskiej.	
4.	<i>Edukacja społeczna mająca na celu rozbudzenie świadomości społecznej również osób niepełnosprawnych oraz przełamywanie barier społecznych związanych z niepełnosprawnością.</i>	<p>1. Organizowanie konferencji, seminariów i imprez integracyjnych, itp. mających na celu podnoszenie społecznej świadomości dotyczącej problematyki niepełnosprawności.</p> <p>2. Opracowywanie i realizacja programów edukacyjnych dla osób niepełnosprawnych mających na celu podnoszenie świadomości osób niepełnosprawnych dotyczącej przysługujących im praw, a także ich potencjału oraz wkładu, jaki wnoszą w życie społeczne.</p> <p>3. Promowanie i prezentacja twórczości artystycznej i kulturalnej osób niepełnosprawnych.</p> <p>4. Organizowanie imprez kulturalnych, sportowych i turystycznych, w tym integracyjnych.</p> <p>5. Wspieranie aktywności i samoorganizacji środowiska osób niepełnosprawnych i wspieranie działań organizacji pozarządowych.</p>	Samorząd powiatowy(PUP, PCPR) , samorządy gminne, Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna, inne placówki edukacyjne, Mazowieckie Centrum Polityki Społecznej, Wojewoda, organizacje pozarządowe, MONAR, związki wyznaniowe, środowisko osób niepełnosprawnych.	Samorządy: gminne powiatowy, wojewódzki, Wojewoda, Związki wyznaniowe, Fundacje, stowarzyszenia, sponsorzy, Fundusze strukturalne UE, PFRON.	2004- 2014 praca ciągła w trakcie realizacji programu.
5.	<i>Stworzenie warunków sprzyjających budowaniu systemu kształcenia ustawicznego osób niepełnosprawnych.</i>	<p>1. Utworzenie bazy danych o instytucjach oświatowych umożliwiających naukę osobom niepełnosprawnym.</p> <p>2. Monitorowanie potrzeb w środowiskach lokalnych w zakresie kształcenia osób niepełnosprawnych.</p> <p>3. Podejmowanie działań na rzecz równości szans osób niepełnosprawnych w dostępie do edukacji na różnych poziomach poprzez: tworzenie przedszkoli i szkół z oddziałami integracyjnymi, tworzenie oddziałów</p>	<p>Samorząd powiatowy i gminny, gminne i powiatowe placówki oświatowe, Samorząd Województwa Mazowieckiego, Wojewoda, organizacje pozarządowe, domy pomocy społecznej.</p> <p>Samorząd: gminny, powiatowy, wojewódzki, Kuratorium Oświaty, Organizacje pozarządowe, PFRON, MEN i S</p>	Samorząd gminny, powiatowy.	2004- 2014 - praca ciągła
				Samorząd: gminny, powiatowy, wojewódzki, Kuratorium	2004- 2014 – praca ciągła

	<p>integracyjnych w istniejących placówkach edukacyjnych utworzenie placówki prowadzącej zajęcia rewalidacyjno-wychowawcze, dostosowanie programów edukacyjnych do potrzeb i predyspozycji psychofizycznych dzieci niepełnosprawnych, rozwój szkolnictwa ponadgimnazjalnego.</p> <p>4. Ustawiczne szkolenie kadry pedagogicznej - przygotowanie do pracy z niepełnosprawnym uczniem.</p> <p>5. Niwelowanie barier w placówkach edukacyjnych.</p> <p>6. Doposażenie placówek oświatowych w pomoce dydaktyczne, sprzęt rehabilitacyjny i inne pomoce techniczne.</p> <p>7. Organizacja szkoleń i przekwalifikowań mających na celu podniesienie kwalifikacji zawodowych osób niepełnosprawnych dostosowanych do aktualnych potrzeb rynku.</p>	<p>Samorząd: gminny, powiatowy, wojewódzki, MEN i S, Kuratorium świąty.</p> <p>Samorząd: gminny, powiatowy, placówki edukacyjne, PFRON.</p> <p>Samorząd: gminny, powiatowy, Urząd Marszałkowski.</p> <p>PUP, ZDZ, PFRON, Samorząd wojewódzki</p>	<p>Oświaty, Organizacje pozarządowe, PFRON, MEN i S</p> <p>Samorząd gminny, powiatowy, wojewódzki, MEN i S.</p> <p>Samorząd: gminny, powiatowy, PFRON.</p> <p>Samorząd gminny, powiatowy, wojewódzki.</p> <p>PUP, ZDZ, PFRON- w ramach realizacji programów celowych i środki przekazane algorytmem, samorząd: gminny, powiatowy,</p>	<p>2004 – 2014 - praca ciągła</p> <p>2004 -2014 – praca ciągła</p> <p>2004- 2014 – praca ciągła</p> <p>2004 – 2014 - praca ciągła</p>
--	------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------

				fundusze strukturalne Unii Europejskiej.	
6.	<i>Przeciwdziałanie sytuacjom kryzysowym poprzez upowszechnienie edukacji zdrowotnej, zwiększenie działań profilaktycznych, umożliwienie dostępu do specjalistycznej opieki medycznej, rehabilitacji leczniczej i poradnictwa specjalistycznego w najbliższym środowisku.</i>	<p>1. Prowadzenie edukacji prozdrowotnej, począwszy od edukacji przyszłych małżeństw, rodziców, przedszkolaków, dzieci i młodzieży.</p> <p>2. Prowadzenie badań PRENATALNYCH i PRZESIEWOWYCH, umożliwiających rozpoznanie i leczenie wielu chorób, jeszcze w okresie życia płodowego.</p> <p>3. Utworzenie ośrodka wczesnej interwencji mającej na celu: Kompleksowe i specjalistyczne badania noworodków, Wczesną diagnozę, Specjalistyczną opiekę lekarską, Wczesną, kompleksową i ciągłą rehabilitację, Wsparcie i edukację rodziców, Prowadzenie specjalistycznych i kompleksowych bilansów zdrowotnych dzieci.</p> <p>4. Prowadzenie badań diagnostycznych pełnoletnich mieszkańców pozwalające na wykrycie we wczesnym stadium zaburzeń rozwojowych i wielu chorób (onkologicznych, wzroku, słuchu, narządu ruchu, neurologicznych itp.).</p> <p>5. Ułatwienie dostępu do specjalistycznej opieki leczniczej.</p>	<p>Samorząd gminny, powiatowy, wojewódzki, placówki edukacyjne, Kościół Katolicki, Fundacje, Organizacje pozarządowe.</p> <p>Samorząd gminny, powiatowy, placówki służby zdrowia, NFZ, MZ</p> <p>Samorząd powiatowy (placówki służby zdrowia, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna), Organizacje pozarządowe, samorząd wojewódzki, MZ, NFZ.</p> <p>NFZ., samorząd gminny, powiatowy, organizacje pozarządowe, zakłady lecznicze zajmujące się badaniami specjalistycznymi. NFZ, Zakłady Opieki Zdrowotnej.</p>	<p>Samorząd gminny, powiatowy, wojewódzki, Kościół Katolicki,</p> <p>Placówki Służby Zdrowia, NFZ, MZ</p> <p>MZ, MENiS, Samorząd powiatowy, wojewódzki.</p> <p>NFZ, samorząd gminny, powiatowy.</p> <p>NFZ, Zakłady Opieki Zdrowotnej.</p>	<p>2004 – 2014- praca ciągła</p> <p>2004 – 2014 – praca ciągła</p> <p>IX 2004 r.</p> <p>2004- 2014</p> <p>2004</p>

		6. Organizowanie punktów konsultacyjnych.	Organizacje pozarządowe, samorząd powiatowy(PCPR, Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna, GOPS-y), Komisja ds. przeciwdziałania alkoholizmowi, Kościół Katolicki.	Urząd Marszałkowski, MCPS, Wojewoda, samorząd gminny powiatowy, Kościół, Sponsorzy, PFRON.	2004
		7. Pomoc w tworzeniu i rozwijaniu działalności grup samopomocowych.	Samorząd gminny, powiatowy, wojewódzki, Wojewoda, Organizacje pozarządowe.	Samorząd gminny, powiatowy, wojewódzki, Wojewoda, Organizacje pozarządowe.	2004
		8. Tworzenie warunków opieki zastępczej dla dzieci niepełnosprawnych poprzez organizowanie specjalistycznej rodzinnej opieki zastępczej.	Samorząd powiatowy(PCPR), organizacje pozarządowe, Kościół Katolicki, Fundacje.	Samorząd powiatowy, wojewódzki, Wojewoda.	2004
		9. Rozwój poradnictwa specjalistycznego i poradnictwa obywatelskiego.	PFRON, Fundacje, organizacje pozarządowe, Samorząd gminny, powiatowy, wojewódzki, Wojewoda, sponsorzy.	PFRON, Fundacje, organizacje pozarządowe, Samorząd gminny, powiatowy, wojewódzki, Wojewoda, sponsorzy	2004

		10. Włączanie wolontariatu w działania związane z przeciwdziałaniem sytuacjom kryzysowym.	Samorząd gminny, powiatowy, Organizacje pozarządowe, szkoły, PCPR, GOPS-y	Samorząd Powiatowy, gminny, organizacje pozarządowe	2004
7.	<i>Rozszerzenie oferty usług rehabilitacyjnych na rzecz osób niepełnosprawnych i podniesienie standardów świadczonych usług.</i>	<p>1. Zwiększenie dostępności usług opiekuńczych w tym specjalistycznych i wspomagających, w środowisku zamieszkania osób niepełnosprawnych poprzez rozwój sieci usług środowiskowych adresowanych do osób mających problem z codzienną egzystencją.</p> <p>2. Zapewnienie usług asystenckich np. (lektora, przewodnika osoby niewidomej, tłumacza języka migowego dla osób głuchoniemych).</p> <p>3. Tworzenie mieszkalnictwa chronionego dla osób niepełnosprawnych.</p> <p>4. Tworzenie ośrodków wsparcia dziennego tj.: -Domów Dziennego Pobytu, -Klubów Seniora, -Środowiskowych Domów Samopomocy, -Świetlic i klubów socjoterapeutycznych dla dzieci</p>	<p>Samorzady gminne, wojewoda, GOPSy, domy pomocy społecznej, organizacje pozarządowe.</p> <p>Samorząd gminny, powiatowy, wojewódzki, organizacje pozarządowe.</p> <p>Samorząd gminny, powiatowy.</p> <p>Samorząd gminny, powiatowy, wojewódzki, Wojewoda, PFRON.</p>	<p>Gminy, Wojewoda.</p> <p>PFRON w ramach programów celowych, samorząd gminny, powiatowy, wojewódzki, organizacje pozarządowe.</p> <p>Samorząd gminny, powiatowy, wojewódzki, PFRON, Fundusze strukturalne UE.</p> <p>Samorząd gminny, powiatowy, wojewódzki, Wojewoda,</p>	<p>2004 – praca ciągła.</p> <p>2005 – 2014</p> <p>2006</p> <p>2005-2014</p>

		<p>i młodzieży niepełnosprawnej.</p> <p>5. Zwiększenie dostępu do usług rehabilitacji leczniczej prowadzonej w placówkach rehabilitacyjnych i w domu osoby niepełnosprawnej.</p> <p>6. Budowa i rozbudowa obiektów służących rehabilitacji leczniczej.</p> <p>7. Wyposażenie w sprzęt rehabilitacyjny obiektów służących rehabilitacji.</p>	<p>NFZ, Zakłady Opieki Zdrowotnej.</p> <p>Samorząd Wojewódzki, Zakłady Opieki Zdrowotnej, Samorząd gminny, powiatowy, PFRON w ramach realizacji zadań własnych.</p> <p>Samorząd Wojewódzki, Zakłady Opieki Zdrowotnej, Samorząd gminny, powiatowy, PFRON w ramach realizacji zadań własnych.</p>	<p>PFRON, programy celowe, fundusze strukturalne Unii Europejskiej.</p> <p>NFZ, Zakłady Opieki Zdrowotnej.</p> <p>Samorząd Wojewódzki, Zakłady Opieki Zdrowotnej, Samorząd gminny, powiatowy, PFRON w ramach realizacji zadań własnych</p> <p>PFRON w ramach programów celowych na wyrównywanie różnic między regionami.</p>	<p>2004 – 2014</p> <p>2004 – 2014</p> <p>2004 – 2014</p>
--	--	---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	----------------------------------------------------------

		<p>8. Zwiększanie dostępu do rehabilitacji społecznej poprzez:</p> <p>-umożliwienie osobom niepełnosprawnym i ich opiekunom udziału w turnusach rehabilitacyjnych,</p>	<p>PCPR, Ośrodki rehabilitacyjne, PFRON.</p>	<p>PFRON ze środków przekazywanych algorytmem, środki własne powiatu.</p>	<p>2004</p>
		<p>-umożliwienie zakupu sprzętu rehabilitacyjnego, środków ortopedycznych i pomocniczych,</p>	<p>PCPR, Zakład Sprzętu Rehabilitacyjnego, BPZZOZ, PFRON- środki przekazywane algorytmem, środki własne powiatu.</p>	<p>PCPR, Zakład Sprzętu Rehabilitacyjnego, BPZZOZ, PFRON- środki przekazywane algorytmem, środki własne powiatu.</p>	<p>2004</p>
		<p>-uruchamianie wypożyczalni i punktów sprzedaży sprzętu rehabilitacyjnego, środków ortopedycznych i środków pomocniczych,</p>	<p>Samorząd gminny, powiatowy, Zakłady Opieki Zdrowotnej, Organizacje Pozarządowe, DPS</p>	<p>Samorząd gminny, powiatowy, Zakłady Opieki Zdrowotnej, Organizacje Pozarządowe, DPS</p>	<p>2004</p>
		<p>9. Utworzenie i prowadzenie Warsztatów Terapii Zajęciowej.</p>	<p>Samorząd powiatowy (PCPR), wojewódzki, PSOUU, PFRON.</p>	<p>PFRON- w ramach przekazywanych środków finansowych</p>	<p>2004</p>

		<p>10. Wspieranie działań na rzecz osiągnięcia obowiązujących standardów usług świadczonych przez domy pomocy społecznej (2004-2006 r.).</p> <p>11. Prowadzenie działań na rzecz podnoszenia jakości usług dla osób niepełnosprawnych, korzystających z form pomocy środowiskowej i stacjonarnej.</p> <p>12. Promowanie rozwiązań zwiększających udział organizacji pozarządowych i wolontariatu w systemie pomocy osobom niepełnosprawnym i ich rodzinom.</p>	<p>Samorząd powiatowy, wojewódzki, PFRON, Zgromadzenia zakonne.</p> <p>Samorząd gminny, powiatowy, wojewódzki, Wojewoda</p> <p>Samorząd gminny, powiatowy, wojewódzki, DPS, organizacje pozarządowe, Kościół Katolicki, związki wyznaniowe</p>	<p>algorytmem, samorząd wojewódzki</p> <p>Zgromadzenie Zakonne, samorząd powiatowy, wojewódzki, PFRON w ramach programów celowych i funduszy strukturalnych UE.</p> <p>Samorząd gminny, powiatowy, wojewódzki, Wojewoda</p> <p>Samorząd wojewódzki, powiatowy, gminny, związki wyznaniowe, Kościół Katolicki.</p>	<p>2004- 2006</p> <p>2004 – 2014</p> <p>2004 - 2014</p>
8.	<i>Stworzenie bazy danych na temat osób niepełnosprawnych w wieku aktywności zawodowej i rozpoznanie aktualnych potrzeb rynku pracy.</i>	1. Przeprowadzenie rozeznania w zakresie rzeczywistego zapotrzebowania na pracę osób niepełnosprawnych z uwzględnieniem osób niepełnosprawnych zamieszkujących na obszarze powiatu, zarejestrowanych i niezarejestrowanych w powiatowym urzędzie pracy w podziale na rodzaje niepełnosprawności (osoby niewidome, z	PUP, Pracodawcy	Samorząd powiatowy	2004

	<p>dysfunkcją narządu ruchu, niesłyszące, z upośledzeniem umysłowym i inne), płeć, wykształcenie, przedział wiekowy.</p> <p>2. Rozpoznanie rynku pracy w celu pozyskania nowych partnerów współuczestniczących w rozwiązywaniu problemów z zakresu rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych.</p> <p>3. Rozeznanie rynku pracy pod kątem pracodawców zainteresowanych tworzeniem miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych oraz ich oczekiwań co do grup zawodowych.</p> <p>4. Rozeznanie obszarów (miejsc, zawodów, potrzebnych punktów usługowych itp.), w których niepełnosprawni mogliby po przeszkoleniu realizować własną działalność w formie samozatrudnienia.</p> <p>5. Rozeznanie pod kątem zapotrzebowania na różnego rodzaju szkolenia, kierowane do osób niepełnosprawnych i pracodawców.</p> <p>6. Rozpoznanie zainteresowań pracodawców zatrudniających osoby niepełnosprawne.</p> <p>7. Dokonanie rozeznania w zakresie istniejących na terenie powiatu jednostek prowadzących szkolenia odpowiadające lokalnemu rynkowi pracy.</p>	<p>PUP, Pracodawcy.</p> <p>PUP, pracodawcy</p> <p>PUP, Pracodawcy</p> <p>PUP, Pracodawcy</p> <p>PUP, Pracodawcy</p> <p>PUP, Pracodawcy</p>	<p>Samorząd powiatowy.</p> <p>Samorząd powiatowy</p> <p>Samorząd powiatowy</p> <p>Samorząd powiatowy</p> <p>Samorząd powiatowy</p> <p>Samorząd powiatowy</p>	<p>2004</p> <p>2004</p> <p>2004</p> <p>2004</p> <p>2004</p> <p>2004</p>
--	--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	-------------------------------------------------------------------------

9.	<i>Poprawa warunków sprzyjających wyrównywaniu szans osób niepełnosprawnych w dostępie do zatrudnienia.</i>	1. Kreowanie pozytywnego wizerunku osoby niepełnosprawnej.	Samorząd gminny i powiatowy, samorząd wojewódzki, Wojewoda PFRON, PUP, WUP, ZDZ, organizacje pozarządowe.	Samorząd gminny i powiatowy, samorząd wojewódzki, Wojewoda PFRON, PUP, WUP, ZDZ, organizacje pozarządowe.	2004 – praca ciągła
		2. Organizowanie szkoleń dla pracodawców.	PUP, WUP, samorząd wojewódzki, PFRON	PUP, WUP, samorząd wojewódzki, PFRON	2004 – praca ciągła
		3. Powołanie Centrum Aktywizacji Osób Niepełnosprawnych.	PFRON, PUP, ZDZ, organizacje pozarządowe	PFRON, PUP, ZDZ, organizacje pozarządowe	2004 - 2006
		4. Rozszerzenie możliwości podnoszenia umiejętności zawodowych przez osoby niepełnosprawne, (kursy, szkolenia, doskonalenie zawodowe itp.) dostosowane do potrzeb rynku pracy poprzez dostarczenie niezbędnych dodatkowych usług i wsparcia (transport, udogodnienia techniczne, pomoc opiekuna, pomoc tłumacza języka migowego) oraz upowszechnienie informacji na temat szkoleń poprzez wykorzystanie nowych technik informacyjnych m.in. sieć internet.	PUP, organizacje pozarządowe, ZDZ, Bursa Szkolna, CKP, PFRON	PUP, organizacje pozarządowe, ZDZ, Bursa Szkolna, CKP, PFRON	2004 – praca ciągła
		5. Szkolenie osób niepełnosprawnych w zakresie nabycia umiejętności efektywnego poszukiwania pracy.	PUP, Poradnia Psychologiczna – Pedagogiczna, PCPR, ZDZ	Samorząd wojewódzki, samorząd powiatowy,	2004 – praca ciągła

		<p>6. Rozwój infrastruktury służącej nabywaniu i rozwijaniu umiejętności zawodowych osób niepełnosprawnych.</p>	<p>Samorząd powiatowy, samorząd wojewódzki, PFRON, placówki edukacyjne</p>	<p>Wojewoda, PFRON, ZDZ, środki strukturalne z funduszy Unii Europejskiej</p> <p>Samorząd powiatowy, samorząd wojewódzki, PFRON, placówki edukacyjne</p>	<p>2004 – praca ciągła</p>
		<p>7. Pomoc pracodawcom w tworzeniu, przystosowywaniu i wyposażaniu nowych miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych z uwzględnieniem osób z umiarkowanym i znacznym stopniem niepełnosprawności.</p>	<p>Samorząd powiatowy, samorząd wojewódzki, PUP, PCPR, PFRON</p>	<p>PFRON w ramach środków przekazywanych algorytmem oraz w ramach programów celowych, samorząd wojewódzki w ramach zadań własnych</p>	<p>2004 – praca ciągła</p>
		<p>8. Wspieranie chronionego rynku pracy.</p>	<p>samorząd wojewódzki, WUP, PFRON</p>	<p>Samorząd wojewódzki, PFRON</p>	<p>2004 – praca ciągła</p>

		<p>9. Rozwijanie dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych alternatywnych form pracy (telepraca, praca wykonywana w domu, praca na zastępstwo).</p> <p>10. Organizowanie subsydiowanych staży i praktyk zawodowych dla osób niepełnosprawnych.</p> <p>11. Promowanie zatrudnienia osób niepełnosprawnych na otwartym rynku pracy, w tym podejmowania własnej działalności gospodarczej przez osoby niepełnosprawne.</p> <p>12. Aplikowanie projektów przez samorzady terytorialne i organizacje działające na rzecz osób niepełnosprawnych o środki z:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w ramach realizacji programów celowych, • funduszy strukturalnych Unii Europejskiej. 	<p>PUP, PFRON, pracodawcy</p> <p>PUP, PFRON</p> <p>PUP, PFRON, pracodawcy</p> <p>Samorząd powiatowy, samorząd wojewódzki, PFRON</p>	<p>PUP, PFRON, pracodawcy</p> <p>PUP, PFRON w ramach realizacji programów celowych</p> <p>PUP, PFRON, pracodawcy</p> <p>Samorząd powiatowy, samorząd wojewódzki, PFRON, środki strukturalne z funduszy Unii Europejskiej</p>	<p>2004 – praca ciągła</p> <p>2004 – praca ciągła</p> <p>2004 – praca ciągła</p> <p>2004 – praca ciągła</p>
10.	<i>Poprawa warunków życia osób niepełnosprawnych poprzez likwidowanie barier występujących w środowisku lokalnym.</i>	<p>1. Edukacja pracowników służb społecznych, urzędników samorządowych i innych instytucji w zakresie potrzeb osób niepełnosprawnych i możliwości ich zaspokajania oraz podniesienie jakości przyjęć niepełnosprawnych interesantów.</p> <p>2. Umożliwienie dostępu do informacji o sposobach i możliwościach likwidacji barier</p>	<p>Samorzady gminne, samorząd powiatowy, samorząd wojewódzki, organizacje pozarządowe, ZDZ</p> <p>Samorząd powiatowy (PCPR), samorząd</p>	<p>Samorzady gminne, samorząd powiatowy, samorząd wojewódzki, organizacje pozarządowe, ZDZ</p> <p>Samorząd powiatowy</p>	<p>2004 – 2014</p> <p>2004 – 2014</p>

	architektonicznych, komunikacyjnych itp.	wojewódzki, fundacje, PFRON	(PCPR), samorząd wojewódzki, fundacje, PFRON	
	3. Tworzenie warunków do likwidacji barier architektonicznych, urbanistycznych i w komunikowaniu się w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych.	Samorząd powiatowy (PCPR), PFRON, indywidualni właściciele	Samorząd powiatowy, PFRON w ramach przekazywanych algorytmem środków finansowych	2004 – 2014
	4. Niwelowanie barier architektonicznych i urbanistycznych w obiektach użyteczności publicznej i zewnętrznych barier wokół obiektów.	gospodarze obiektów, PFRON	PFRON w ramach realizacji programów celowych, środki własne gospodarzy obiektów	2004 – 2011
	5. Likwidacja barier transportowych poprzez: utworzenie Publicznej Komunikacji dla osób niepełnosprawnych w systemie „BUS-TAXI”, dostosowanie miejskich środków transportu do potrzeb osób niepełnosprawnych, wyposażenie placówek zajmujących się działalnością na rzecz osób niepełnosprawnych dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych środki transportu.	Samorzady gminne, samorząd powiatowy, PFRON, fundacje, stowarzyszenia, organizacje społeczne prowadzące działalność statutową w zakresie rehabilitacji zawodowej lub społecznej	Udział własny uprawnionych podmiotów, PFRON w ramach realizacji programów celowych i inne środki zewnętrzne	2004 – 2011
	6. Kontrole nadzoru budowlanego nakazujące	Inspektor nadzoru	Wojewoda	2004 – praca ciągła

	uwzględnienie potrzeb osób niepełnosprawnych na etapie projektowania, modernizacji i remontów obiektów.	budowlanego		
	7. Monitorowanie likwidacji barier architektonicznych, komunikacyjnych i społecznych ograniczających niepełnosprawnym funkcjonowanie w codziennym życiu.	Samorząd powiatowy (PCPR), samorząd gminny, fundacje, organizacje pozarządowe	Samorząd powiatowy , samorząd gminny, fundacje, organizacje pozarządowe	2004 – praca ciągła w trakcie realizacji
	8. Uruchomienie dźwiękowej i świetlnej sygnalizacji.	Samorząd powiatowy, samorządy gminne, samorząd wojewódzki, PFRON	Samorząd powiatowy, samorządy gminne, samorząd wojewódzki, PFRON, fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne środki zewnętrzne	2005 – 2006
	9. Dostosowanie ciągów komunikacyjnych do potrzeb osób niepełnosprawnych.	Samorząd powiatowy, samorządy gminne, samorząd wojewódzki, PFRON	Samorząd powiatowy, samorządy gminne, samorząd wojewódzki, PFRON, fundusze strukturalne Unii Europejskiej,	2005 – 2014

		10. Utworzenie w Bibliotece Miejsko-Gminnej działu książki mówionej i ułatwienie dostępu do publikacji dużą czcionką oraz alfabetem Braille'a.	Samorząd powiatowy, samorząd gminny (Biblioteka)	inne środki zewnętrzne Samorząd gminny (Biblioteka), samorząd powiatowy	2005 - 2006
--	--	------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	--------------------------------------------------------	-----------------------------------------------------------------------------------------------	-------------

VII. REALIZACJA I AKTUALIZACJA PROGRAMU

Przy opracowaniu „Programu działań na rzecz osób niepełnosprawnych w powiecie wyszkowskim” uwzględniono wstępne założenia, że będzie on realizowany, zgodnie z deklaracjami władz gmin, z udziałem gmin. Sposób sformalizowania tego jest sprawą otwartą. Takie założenie pozwoliło na opracowanie celów, przedsięwzięć i zadań możliwych do zrealizowania nie tylko przez powiat, ale poszczególne gminy i inne podmioty.

Umieszczenie zadań gmin w Programie nie rodzi żadnych zobowiązań. To, czy poszczególne gminy będą chciały realizować zadania, zależy wyłącznie od nich.

Wymienienie w Programie zadań gmin stwarza jednak okazję do pozyskiwania przez nie środków finansowych z różnych źródeł. Warunkiem wstępnym (przy spełnianiu kryteriów ubiegania się o środki zewnętrzne) staje się obecnie udokumentowanie celowości realizacji poszczególnych zadań, co dzięki umieszczeniu zadań gmin w Programie jest spełnione.

AKTUALIZACJA PROGRAMU

Ze względu na swój długookresowy termin realizacji Programu, planowanie jest procesem ciągłym wymagającym stałego śledzenia zmian prawnych, gospodarczych, politycznych wreszcie elastyczności w dostosowaniu się do priorytetów w zakresie uzyskiwania zewnętrznych środków finansowych.

„Program działań na rzecz osób niepełnosprawnych w powiecie wyszkowskim” jest dokumentem ponadkadencyjnym określającym cele, przedsięwzięcia i zadania na dziesięć lat oraz wymagającym ciągłej pracy nad podnoszeniem jego jakości.

Przygotowanie projektu dokumentu i jego przyjęcie przez Radę Powiatu kończy tylko pewien etap planowania. Program ten będzie co roku poddawany przeglądowi oraz aktualizacji. Proponuje się dokonywanie takiego przeglądu na posiedzeniach Rady Powiatu z uwzględnieniem konsultacji społecznych.